30 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1995 ՇԱԲԱԹ # 252 (1006)

Ազգ
Azg
armenian daily

Շնորհավոր Նոր տարի եւ Սուրբ Ծնունդ

Բոլորեցինք փորձությունների ու փորձառության մի տարի եւս, հաստատակամ մ..., ծանոթանալով իր բնիկրկումներով ու հաջողություններով: Այնեւ հասնում գիտենք թե ինչ ենք գնում, ինչ ենք ուզում եւ ինչ պետք է անենք նպատակներին հասնելու համար:

Վաղը կեսգիշերին կբացվի մի նոր ժամանակաշրջան, որը թեեւ հեշտ չի լինելու, սակայն խոստանում է առավել ամրապնդել մեր հաստատակամությունը, հաղթահարելու այս անգամ ոչ թե անորոշությունը, այլ ճանապարհի դժվարությունները: Թող բոլորիս համար ժամանակավոր լինեն այդ դժվարությունները, բայց մեր երկիրը Հայաստան աշխարհին իր Արցախով համընթաց առաջ խաղաղ, բարգավաճ եւ ամրանա: Երկար տառապանքից հետո թող բերկրանքն մեր ժողովրդի հոգին, թող արդյունավետ աշխատի ու զորանա մեր անկախ պետականությունը եւ պետության անկախությունը: Թող խոսքին ճանաչեն հայության միասնության եւ միասնականության մեր ձգտումները:

Նոր տարվա եւ Սբ. Ծննդի առթիվ ջերմորեն շնորհավորում ենք մեր ընթերցողներին, մեր աշխատակիցներին, մեր պաշտոնակիցներին ու բոլոր գործընկերներին: Թող բարգավաճ եւ ամբողջական լինի նաեւ մեր մամուլի ընտանիքը:

ԵՐԵՎԱՆ

Ռ. Միրզախանյան. «Նախագահական ընտրություններում Տեր-Պետրոսյանից ավելի պատրաստված թեկնածու չկա»

«ՀՌԱԿ-ը միշտ հանդես է եկել աչքի ընկնող բոլոր կուսակցությունների, այդ թվում նաեւ Հայոց համազգային շարժման հետ բանակցությունների եւ փոխհարաբերությունների օգտին», Արմենպրեսի թղթակցին տված հարցազրույցում ասաց կուսակցության վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: «Մենք պատրաստ ենք հարաբերությունների վերականգնմանը, իսկ թե կկայանա՞ համագործակցությունը, որը հարաբերությունների դրսեւորման նոր որակ է, ցույց կտա ժամանակը», ասաց նա:

Ինչ վերաբերում է եկող տարվա նախագահական ընտրությունների շուրջ ՀՌԱԿ-ի դիրքորոշմանը, այն կձեւավորվի կազմակերպության առաջիկա համագումարում, որը պետք է անցկացվի ընտրություններից առնվազն 2 ամիս առաջ: Սակայն պրն. Միրզախանյանի անձնական կարծիքով, ներկայումս քաղաքական ասպարեզում նախագահական ընտրություններում Տեր-Պետրոսյանից առավել պատրաստված թեկնածություն չկա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՄՈՍԿՎԱ

Ելցինը կառաջադրի իր թեկնածությունը Ռուսաստանի նախագահական ընտրություններին

Երեկ, Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը Բարվիխա առողջարանում եր կամսյա կազդուրումից հետո վերսկսեց իր աշխատանքային գործունեությունը Կրեմլում: Ինչպես հայտնի դարձավ զանգվածային լրատվական միջոցների աշխատակիցներին, նա հա[illegible]նվել է առաջադրելու իր թեկ[illegible]թյունը 1996 թ. Ռուսաստանի նախագահական ընտրություններում: Այս մասին պաշտոնապես կհայտարարվի ավելի ուշ: Մինչ այդ, արտահայտվելով վերջին ընտրություններում ձախերի հաղթանակի մասին, Բորիս Ելցինը զգուշացրեց երկիրը դեպի ետ տանելու փորձերից, ինչը, ըստ նրա, «մեծագույն դժբախտություն կլինի ժողովրդի համար»: Ասուլիսի ընթացքում Ռուսաստանի նախագահը արտաքին քաղաքականության ասպարեզում կարեւորեց ռուս-չինական հարաբերությունները եւ հայտնեց, թե հունվարի վերջերին կիրականացնի Պեկին այցելելու ծրագիրը:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Խօսք Նոր տարուայ առթիւ Հայաստանի եւ Արցախի հայութեան

Սիրելի ունկնդիրներ Հայաստանեայց եւ հայաստանաբնակ հայորդիք

Ահա ողջ աշխարհի մարդկութեան հետ միասին նոյնպէս ենք սպասում այսպէս ասած «Հին» Տարուան եւ բարի գալուստ ենք մաղթում «Նոր» Տարուան: 1995 թուականը ամփոփւում է մեր կեանքի ժամանակի տարածքում, մարդկային կեանքի պատմութեան բազմահազար էջերի վրայ: Բացւում է մի նոր ժամանակահատուած, գալիք 365 օրերին մեր աչքերը հառելու ենք 1996 թուին եւ մեր ձեռքերը արձանագրելու ենք 1996 տարեթիւը:

Ձեզ բոլորիդ համար այս Նոր Տարին սովորական մի դէպք է. ոչինչ կայ հիմնականօրէն տարբեր նախորդ Նոր Տարիների նման առանձնայատուկ սովորականից: Ինձ համար, սակայն, տարբեր է այս Նոր Տարին: Ես անձնապէս եւ որպէս Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց իմ կեանքում առաջին անգամ լինելով այժմ բանալու եմ արեւին, մի Նոր Տարւայ ծնունդին, իմ հայրենիքում: Իմ նոր հայրենիքում, իմ վերանկախացեալ Հանրապետութիւնում, որպէս Հայաստանի լիիրաւ եւ լիարժէք քաղաքացի, իմ հին բայց յաւերժօրէն նոր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում, որպէս միաբան անդամ եւ Հովիւ Հայր Ամենայն Հայոց կաթողիկոսութեան ուխտեալ եւ գլխաւոր Միաբանութեան:

Առաջին հերթին արդի խոր բերկրանքով եւ առ Աստուած գոհութեան զգացմունքով ողջունում եմ ձեզ բոլորիդ եւ Նոր Տարւայ իմ առաջին բառերը փոխ եմ առնում Աստուածաշունչ մատեանից եւ ասում.

«Տէ՛ր, եթէ զերբանս իմ բանաս՝
Բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս Քո»:

Այո, ճշմարիտ մարդ էակի առաջին զգացումը առ Աստուած երախտագիտութեան եւ հաստատուածութեան զգացումն է, դա արարած էակի Արարիչ էակին ուղղուած գոհութեան եւ փառաբանութեան զգացումն է, որով մարդ կարող է արտայայտել իր վսեմական մարդ լինելը, մարդ լինելու արժանիքը:

Այդ նոյն զգացմունքով այժմ բառերը փոխ առնելով մեր ամենէն խոնարհ գեղից եւ ներհայեաց բանաստեղծ Հայրապետից՝ Ներսէս Շնորհալուց ձեզ հետ միասին ասում եմ.

«Առաւօտ լուսոյ,
Արեգակն արդար,
Առ իս լոյս ծագեա:

Նորոգող հնութեանց,
Նորոգեա՛ եւ զիս,
Նորոգ զաղաւթս՛»:

Նոյն Հայրապետի նոյնանման խորը բառերով դառնում եմ ձեզ հայրենակից ու ճանապարհակից եղբայրներ եւ քոյրեր, եւ ասում եմ.

«Զարթի՛ք, ո՛վ ժողովուրդ,
Նոր երգս առեալ Նորոգողին, ազէ լուխա՛»:

Մալքոլմ Ռիֆքինդ. «Իմ այցը Երեւան կծառայի Հայաստանի հետ մեր հարաբերությունների զարգացմանը»

Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարի հատուկ հարցազրույցը «Ազգին»

Ինչպես հաղորդել էինք երեկ, առաջիկա հունվարի 3-ին Երեւան է ժամանելու Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Մալքոլմ Ռիֆքինդը: Այդ առթիվ, Հայաստանում Միացյալ Թագավորության դեսպան Դեյվիդ Միլլերի նախաձեռնությամբ, պրն Ռիֆքինդը հատուկ հարցազրույց է շնորհել «Ազգի» ընթերցողների համար: Թարգմանաբար ներկայացնում ենք գրավոր այդ հարցազրույցը:

– Նկատի ունենալով, որ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամ երկրներից Մեծ Բրիտանիան առաջինը իր դեսպանությունը հաստատեց անկախ Հայաստանում, եւ ընդհանրապես այդ երկրի վերապահ դիրքը այս հանրապետության նկատմամբ, կարելի՞ է Երեւան կատարելիք Ձեր առաջիկա այցը մեկնաբանել որպես Մեծ Բրիտանիայի ուշադրության նոր սեւեռման արտահայտություն:

– Երեւանում Բրիտանական դեսպանատան բացումը ուղղակի հստակ արտահայտում է, թե այն կարեւորության մասին, որ մենք հատկացնում ենք Հայաստանի հետ մեր հարաբերությունների զարգացմանը: Հույս ունեմ, որ իմ այցելությունը Երեւան կծառայի այդ առանձնահատկությունը, կամրապնդի

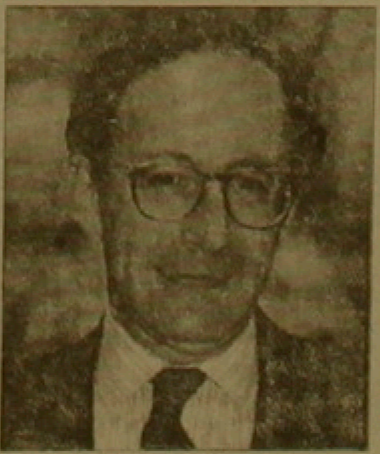

այդ հարաբերությունները:

– Երեւանում եւ տարածաշրջանի այլ երկրներում Ձեր ունենալիք շփումների ընթացքում ի՞նչ տեղ է վերապահվելու ղարաբաղյան հիմնախնդրին: Ո՞րն է Ձեր երկրի դիրքը ղարաբաղյան հարցի կարգավորման առումով:

– Մենք շատ ենք ցանկանում տեսնել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շուտափույթ եւ խաղաղ կարգավորումը: Այդ նպատակով կշարունակենք պաշտպանել ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի ջանքերը այդ հարցում խաղաղական լուծում գտնելու ուղղությամբ: Իմ այցելությունները Երեւան եւ Բաքու հնարավորություն են տալու անմիջական աղբյուրներից տեղեկանալու տեւական կարգավորման հեռանկարների վերաբերյալ այդ երկրների կառավարությունների տեսակետների մասին:

Տես # էջ 2

ՀՌՈՄ

Իտալիայի վարչապետը հրաժարական կտա այսօր

ՀՌՈՄ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RFE: Իտալիան Նոր տարին կդիմավորի առանց կառավարության. վաղը (ուրբաթ) վարչապետ Լամբերտո Դինին իր հրաժարականը կներկայացնի երկրի նախագահին: Երբ առաջիկա տարեսկզբին ընթացքում նոր կառավարություն չկազմվի, ապա քաղաքագետների համար կմնա 2 ճանապարհ կամ կանխատեսված խորհրդարանական ընտրություններ, եւ կամ հանրաքվե: Այնուամենայնիվ, երկրի նախորդ վարչապետ Բեռլուսկոնին արդեն խոսք է տվել է կոալիցիոն կառավարության ստեղծելու գործին:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ֆրանսիան 40 մլն ֆրանկ կտրամադրի Հայաստանին

Կբարձրացվի հայկական ատոմակայանի անվտանգությունը

ՏԻԳՐԱՆ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Դեկտեմբերի 29-ին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եւ Ֆրանսիայի Հանրապետության կառավարության միջեւ ստորագրվեց երկու փաստաթուղթ: ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպան Ֆրանս դը Հարթինգը եւ ՀՀ գյուղատնտեսության եւ պարենի նախարար Աշոտ Ոսկանյանը ստորագրեցին միջկառավարական համաձայնագիր պարենային օգնություն հատկացնելու վերաբերյալ, որով նախատեսվում է, որ Ֆրանսիան Հայաստանին կտրամադրի եւ իր հաշվին կտեղափոխի 4000 տոննա պարենային ցորեն: Համաձայնագիրը ուժի մեջ կմտնի ստորագրման պահից մեկ ամիս անց: Երկու երկրների միջեւ ֆինանսական արձանագրությունը ստորագրեցին Ֆրանսիայի դեսպանը եւ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը: Այդ արձանագրությամբ Ֆրանսիան Հայաստանին կտրամադրի 40 մլն ֆրանկ, որից 15,5 մլն ֆրանկը ֆրանսիական գանձատան նվիրատվությունն է, իսկ մնացած 24,5 մլն ֆրանկը՝ վարկ: Այս վարկը տրվում է 40 տարով, որից տասը՝ առանց հարկման: Տոկոսադրույքը կլինի տարեկան 0,75:

Դեսպան Ֆրանս դը Հարթինգը նշեց, որ ինքը քաջատեղյակ է Հայաստանի էներգետիկ եւ մասնավորապես ատոմակայանի հետ կապված խնդիրներին, եւ դրանք կենսական նշանակություն ունեն:

«Ես շատ եմ շահագրգռված օգնել Հայաստանին այդ բնագավառում», ասաց դեսպանը:

Իսկ ֆինանսների նախարարն իր շնորհակալությունը հայտնելով ֆրանսիական կողմին, հատկապես ընդգծեց այն փաստը, որ վարկը տրվում է հայկական ատոմակայանի անվտանգության բարձրացման նպատակով:

Պատասխանելով մեր հարցին, պրն Բարխուդարյանը նշեց, որ կոնկրետ իրականացվելու է պահեստարանի շինարարություն, որտեղ չոր ձեւով պետք է պահպանվի որոշ ժամանակով օգտագործված վառելիքը: «Դա շատ նոր եւ էֆեկտիվ տեխնոլոգիա է, որն ավելի ձեռնտու կլինի Հայաստանի համար», ասաց նա: Նախարարը նշեց նաեւ, որ այլ պետությունների հետ նույնպես տարվում են նմանատիպ աշխատանքներ:

Ամստերդամյան բանակցություններ Ղարաբաղի շուրջ

Ամստերդամում ավարտվել են հայ-ադրբեջանական բանակցությունները Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության հարցերի պետխորհրդական Վաֆա Գուլուզադեի եւ Հայաստանի նախագահի խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանի միջեւ: Այս մասին «Թուրան» գործակալությանը հաղորդել են Բաքվի դիվանագիտական աղբյուրները: Ըստ ադրբեջանցի մի բարձրաստիճան դիվանագետի, ղեկավարությունն այժմ ուսումնասիրում է դեկտեմբերի 26-ին ավարտված հանդիպման արդյունքները, եւ մանրամասն պաշտոնական տեղեկություններ կտրամադրվեն այդ մանրամասն վերլուծությունից հետո: Նա նշել է նաեւ, որ կայացած բանակցությունները չի կարելի գնահատել որպես Արեւմուտքի դիվանագիտական հաջողություն կամ միջնորդներից մեկի պարտություն: Դիվանագետի կարծիքով, նման նախաձեռնությունները կարելի է համարել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ընդհանուր ծեքերում: Բաքվի դիվանագետն ավելացրել է, որ ուղղակի երկխոսության կողմ է հակամարտող կողմերին, արտացոլված է նաեւ ԵԱՀԿ անդամ երկրների արտգործնախարարների բուդապեշտյան հանդիպման ընթացքում ստորագրված ամփոփիչ փաստաթղթում:

Մինչդեռ, «Մուսավաթ» կուսակցության քաղաքական կարերի գծով խորհրդատու Սուլհադին Ակպերովը «Շարք» գործակալությանը հաղորդել է, որ նավթային կոնսորցիումի անդամները, օգտվելով Ադրբեջանում ստեղծված քաղաքական, տնտեսական եւ պաշտպանական ծանր իրավիճակից, ստիպում են նրան ընդունել Հայաստանի հետ համաձայնագրի իրեն ոչ ձեռնտու պայմանները: Նա գտնում է, որ ուժեղ պետությունները կփորձեն համոզել Ադրբեջանի ղեկավարությանը ճանաչել Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար պետությունն Ադրբեջանի կազմում, որը կունենա պետականության բոլոր ատրիբուտները: Ս. Ակպերովի կարծիքով, դա ոչ թե կբերի խաղաղության, այլ սկիզբ կդնի նոր առճակատման, եւ հանրապետության ժողովրդավարական ուժերի գլխավոր նպատակը պետք է լինի այդ պայմանը նման համաձայնագրի ստորագրման դեմ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

– Ձեր պատկերացմամբ հնարավո՞ր է հողային ամբողջականության պահպանումն ու ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքը հաշտեցնել միմյանց հետ: Ինչպե՞ս:

– Ինքնորոշման իրավունքը դժվար է հավասարակշռել վիճարկելի մի շարք այլ սկզբունքների, այդ թվում նաեւ հողային ամբողջականության պահպանման հետ: Այս հարցում մեր դիրքորոշումը հիմնված է միջազգային համաձայնագրերի վրա, ինչպիսին է, օրինակ, 1975 թվի Հելսինկիի եզրափակիչ ակտը, որին

թյուններին: Բայց կասպիական նավթի շուտափույթ մշակումն ու արտահանումը շահութաբեր է լինելու ամբողջ տարածաշրջանի համար: Իսկ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շուտափույթ խաղաղական լուծումը էլ ավելի է խթանելու ներդրողների վստահությունը եւ նպաստելու տարածաշրջանի տնտեսական զարգացմանը:

– Մանավանդ դեկտեմբերի 17-ի ռուսաստանյան խորհրդարանական ընտրություններից հետո ինչպե՞ս է Արեւմուտքը, ի մասնավորի Մեծ Բրիտանիան, պատկերացնում

ինչպես նաեւ երկու երկրների միջեւ տրանսպորտային այլ միջոցների վերականգնմանն ուղղված ճիգերի առաջխաղացումը: [illegible] Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղական լուծումը գտնելուց:

– Անվտանգության տեսանկյունից ստորադասվող Մեծ Բրիտանիան հետաքրքրություններ ունի՞ Հայաստանում, ո՞րն են եւ ինչպե՞ս է ծրագրվում իրականացնել դրանք:

– Մեծ Բրիտանիայի եւ Հայաստանի միջեւ առեւտրական կապերը

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Մալկոլմ Ռիֆկինդ. «Իմ այցը Երեւան կծառայի Հայաստանի հետ մեր հարաբերությունների զարգացմանը»

Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարի հատուկ հարցազրույցը «Ազգին»

ողես ԵԱՀԿ-ի անդամ Հայաստանն էլ է պարտավոր ենթարկվել: Այնտեղ հիշատակված են մասնակից պետությունների սահմանները չխախտելու, տարածքային ամբողջականությունը պահպանելու սկզբունքները, ինչպես նաեւ ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքը, հիմնված միջազգային օրենքի, այդ թվում նաեւ տարածքային ամբողջականության սկզբունքի վրա:

– Մեծ Բրիտանիայի արտաքին քաղաքականության մեջ ի՞նչ տեղ է զբաղեցնում Անդրկովկասը եւ ընդհանրապես Կասպիական ծովի ավազանի եւ նավթամուղների գործոնը: Այդ առումով Մեծ Բրիտանիայի ունեցած հետաքրքրությունների շրջանակում Հայաստանն ու Ղարաբաղյան հարցը ի՞նչ տեղ են զբաղեցնում եւ ի՞նչ դեր ունեն:

– Տարածաշրջանի բնական ռեսուրսներից օգտվելը առաջին հերթին առեւտրական հարց է, [illegible]

նորանկախ երկրների, այդ թվում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական ու տնտեսական զարգացումը:

– Միացյալ Թագավորությունը նպաստել է հետեւողական պաշտպանելու նախկին Խորհրդային Միության հանրապետություններում տեղի ունեցող քաղաքական եւ տնտեսական բարեփոխումները եւ խրախուսելու, որ դրանցում հաստատվի կայուն եւ շուկայական հարաբերությունների վրա հիմնված ժողովրդավարությունը: Ռուսաստանյան ընտրությունների արդյունքը կապ չունի նորանկախ պետությունների հետ հարաբերությունների զարգացմանն ուղղված մեր ջանքերի հետ:

– Տարիներ շարունակ Հայաստանը ենթակա է Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի կողմից կիրառվող շրջափակման, ի՞նչ ծրագրեր եւ լուծումներ ունի Ձեր երկիրն այդ ուղղությամբ:

– Մենք ողջունում ենք Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ օդային միջանցքի վերաբացման որոշումը,

գնալով զարգանում են: Լոնդոնյան օրինակը Միդլենդ եւ Արմենիա բանկերի միջեւ կայացած համաձայնությունն է, համոզված եմ, հետագա ձեռնարկություններ ստեղծելու առնչությամբ: Բրիտանական այլ ձեռնարկություններ նույնպես աշխատում են «Զվարթնոց» օդանավակայանի զարգացման հնարավորությունների վրա: Հույս ունենք, որ 1996-ի մայիսին նախատեսված «Արամ Մխիթար» հաստատության ներդրողների խորհրդաժողովը(*) էլ ավելի է խրախուսելու բրիտանական ընկերություններին գործարար կապեր հաստատելու Հայաստանի հետ:

(*) *Այստեղ հարկ ենք համարում խմբագրության կողմից մեկ անգամ եւս ճշտել, որ արտգործնախարարի նշած խորհրդաժողովը կազմակերպվում է ոչ թե «Արամ Մխիթար» հաստատության, այլ Հայ գործարարների ֆորումի կողմից: «Արամ Մխիթար» հաստատությունը վերջինիս կողմից պարզապես վարձված է որպես փորձառու խորհրդատվական հիմնարկ:*

ՄՈՍԿՎԱ

Լուսիկ Ղուկասյան. «Ամսագրի հրատարակումը պատվի խնդիր էր»

«Ազգն» արդեն տեղեկացրել է վերջերս Մոսկվայում լույս տեսած «Արմենիա & միր» («Հայաստանը եւ աշխարհը») ռուսալեզու ամսագրի հրատարակման մասին: Օգտվելով առիթից, որ ամսագրի գլխավոր խմբագիր եւ Մոսկվայում մեր թերթի հատուկ թղթակից Լուսիկ Ղուկասյանը գտնվում է Երեւանում, փորձեցինք զրույցի միջոցով ավելի մոտիկից ծանոթացնել «Արմենիա & միր»-ի նպատակներին ու առաքելությանը:

– Երեւի մեծ համարձակություն էր պետք, որ Մոսկվայում, ուր հրատարակվում են ամենատարբեր բնույթի եւ մեծ տպաքանակ ունեցող հեղինակավոր ամսագրեր, տպագրել Հայաստանին նվիրված մի պարբերական, նախապես չիմանալով, թե ինչպիսին կլինի նրա ճակատագիրը:

– Մենք չենք պատրաստվում մրցակցել ռուսական մամուլի հետ, թեեւ մերն էլ ռուսալեզու պարբերական է: Մեր ամսագիրը յուրահատուկ է նրանով, որ նվիրված է Հայաստանին եւ նպատակաուղղված է ընթերցողների որոշակի խավի: Ի դեպ, Մոսկվայում էլ, որպես հասարակական քաղաքական գունազարդ ամսագիր, ընդունելի է համարվում միայն «Օգոնյոկը»: Ինչ վերաբերում է հայկական մամուլին, ապա դրանցից շատերը, ինչպես օրինակ «Պրո Արմենիան» կամ «Արմյանսկի վեստնիկը» շարունակելով լույս տեսնել՝ իրենց դրական դերը ժամանակի ընթացքում կատարեցին: Ամեն դեպքում մինչեւ հիմա Ռուսաստանում հրատարակված հայկական պարբերականները իրենց ճանակով չեն բավարարում աշխարհում ամենամեծ հայ համայնքի պահանջները: Եվ այս պայմաններում, ինչ որ տեղ նաեւ պատվի հարց էր ունենալ այսօրվա ժամանակակից ամսագիր, որը եւ՛ ձեւավոր մամբ, եւ՛ բովանդակությամբ չզիջի ոչ միայն նախորդներին, այլեւ համապատասխանի ներկա չափանիշներին: Ի դեպ, նման պարբերական ստեղծելու փորձեր վերջին տարիներին եղել են, նույնիսկ պետական հովանավորությամբ, բայց վերջնական լուծում չեն ստացել:

– Իսկ ձեզ ինչպե՞ս հաջողվեց իրականացնել այդ մտահղացումը:

– Սովորաբար սկսում են աշխատասենյակների, մեքենաների եւ վարչական անձնակազմի հայթայթումից, իսկ մենք սկսեցինք բուն խմբագրական աշխատանքից: Դրան անչափ օգնեց նաեւ այն, որ բախտ ունեցանք առնչվելու ծագումով մարտունեցի Մուրադյան եղբայրներին, որոնք ա[illegible] ռանց որեւէ քաղաքական պահանջների, հանձն առան ամսագրի ֆինանսավորումը: Մուրադյան չորս եղբայրներին իրենց գործարարությամբ ճանաչում են ավելի շատ Բեռլինում եւ Մոսկվայում, քան Երեւանում: Թերեւս նրանցից մեկը՝ Հարություն Մուրադյանը հայտնի է նաեւ Հայաստանում՝ շնորհիվ Թազագյուղում ծավալած իր գործունեության՝ գյուղխորհրդի նախագահի պաշտոնում:

– Այնուամենայնիվ, դժվարություններ չհանդիպեցի՞ք թե՛ խմբագրական, թե՛ տեխնիկական իմաստով: Ինչպե՞ս եք տարածելու ամսագիրը:

– Ամսագիրն արդեն տարածվում է Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Կրասնոդարի եւ Ստավրոպոլի երկրամասերում, Իրկուտսկում, Տալլինում: Պայմանավորվածություն կա նաեւ Հայկական ավիաուղիների, ինչպես նաեւ բանակցություններ են գնում Ա[illegible]ռոֆլոտի ինքնաթիռներում ամսա[illegible] տարածման շուրջ: Խնդիրները շա[illegible] էին: Սակայն չեմ ուզում դրանց անդրադառնալ, հատկապես, երբ դրանք համեմատենք հայաստանյան դժվարությունների հետ:

Ամեն դեպքում, դրանք կմնան անցած տարում, իսկ Նոր տարում ցանկանում եմ, որ բոլորը լավ ապրեն եւ մոտ ապագայում մեր ամսագրում Հայաստանի մասին տպագրվեն միայն հաճելի եւ ուրախալի լուրեր ու հոդվածներ:

Ա. Հ.

1996-ը երեխաների պաշտպանության կազմակերպության՝ UNICEF-ի 50-ամյակն է

1996 թ.-ը ՄԱԿ-ի երեխաների պաշտպանության կազմակերպության հիմնադրման 50-ամյակն է: Այդ առթիվ առաջիկա տարում նախատեսված է իրականացնել բազմաբնույթ միջոցառումներ, որոնց շարքում առանձնահատուկ 1990 թ.-ին որոշված եւ մինչեւ 2000 թ. շարունակվող համաշխարհային մի շարք խնդիրների

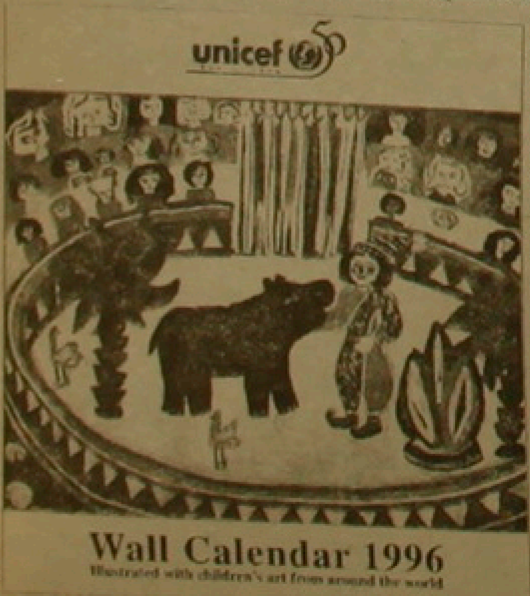

երեխաների մահացության դեմ պայքարի, նրանց բժշկական, մանկական հիվանդությունների կրճատման, խմելու ջրի ապահովման եւ տարրական կրթության ստացման հնարավորության ստեղծման համար պայքարի շարունակումն է, նոր թափով: Պայքար, որ մղվելու է նաեւ Հայաստանում ի խնդիր մեր մատաղ սերնդի առողջության եւ մտավոր ու ֆիզիկական դաստիարակման: Ու թերեւս պատահական չէ, որ UNICEF-ի 50-ամյակի հոբելյանական օրացույցն այս անգամ նկարազարդված է Երեւանի գեղագիտական կենտրոնի մանկական պատկերասրահի բազմազգյան 13 գործանմուշներով, որոնցից առաջինը՝ օրացույցի շապկի նկարը, պատկերում է 8-ամյա Լիդա Մարտիրոսյանի ստեղծագործությունը: Խորհրդանշական, հայկական մի ներկայություն Համաշխարհային այս կազմակերպության գործերում, ինչը պարտական ենք, ինչպես տպված է օրացույցի առաջաբանում, Երեւանի մանկական պատկերասրահի հիմնադիր տնօրեն Հենրիկ Իգիթյանին եւ ի մասնավորի ՀԲԸ Միության նախագահական [illegible] Պալյանին:

Հին Երեւանի տարեգրությունից

Պանդոկային հիմնարկների (հյուրանոց, ճաշարան, օթեւանատուն, գինետուն, թեյարան, երշիկարան, հրուշակարան) տեսական հարկերը 1890 ական թ.թ. սկսած կազմում էին դրանց մաքուր եկամտի 8 տոկոսը, իսկ մաքուր եկամուտը կազմում էր կապիտալի 15-20 տոկոսը:

* * *

Ջիավարչի Ասաֆյան գիծը շահագործման է հանձնվել 1906 թ. սեպտեմբերի 17-ին, իսկ կայարան տանողը նույն թվականի դեկտեմբերի 11-ին:

* * *

Առաջին ավտոմեքենան Երեւան մուտք է գործել 1913 թվականին: 1914 թ. սկզբներին քաղաքում գոյություն ուներ տեխնիկա վերանորոգման հատուկ մի գրասենյակ, որը զանազան տեսակի բեռնատար ու մարդատար ավտոմեքենաներ էր վաճառում առանձին անձանց, ընկերություններին եւ հիմնարկներին:

* * *

1911 թ. դեկտեմբերի 23-ին Քառասուն աղբյուրների ջուրը նորակառույց ջրմուղով հասավ Երեւան: Քաղաքում սարքված 9 ծորակներից յուրաքանչյուրի վրա կառուցված էր փոքրիկ տնակ, որտեղ հսկվում էր ջրի բացթողումը:

* * *

Երեւանում ներքին հեռախոսային ցանց ստեղծելու հարցն առաջին անգամ առաջ է քաշվել տակավին 1896-ին: 14 տարի այդ ուղղությամբ ոչինչ չի արվում: Վերջապես 1912 թ. հունվարին կառավարությունը թույլատրեց եւ հաստատեց Երեւանի հեռախոսային ցանցի ստեղծումը: «1913 թ. մայիսի 12-ին հեռախոսային կայանն արդեն հանդիսավոր լուսավորված էր», գրեց քաղաքի թերթերից մեկը, եւ այդ օրվանից սկսեց նրա կանոնավոր աշխատանքը:

Ամանորյա նվերներ երեխաներին

Ամանորի առթիվ փորձեցինք տեղեկանալ, թե Հայաստանում գտնվող միջազգային կազմակերպություններն ինչ անակնկալներ են պատրաստել երեխաների համար: TACIS-ի կենտրոնական գրասենյակից հայտնեցին, որ իրենք զբաղվում են միայն տեխնիկական օգնությամբ: ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժինը նույնպես որեւէ բան չէր նախատեսել: «Փրկեցեք երեխաներին» կազմակերպությունից հայտնեցին, որ իրենք փորձել են միջնորդավորված ձեւով եւ Ամերիկայի հայկական համագումարի հասարակական կազմակերպությունների կենտրոնին են հանձնել նվերներ, խաղալիքներ մանկատների երեխաներին բաժանելու համար: Նույն կենտրոնից տեղեկացանք, որ «Երկիր եւ մշակույթ» կազմակերպությունն իր հերթական բարեգործական ձեռնարկն իրականացրեց Աշտարակի շրջանի [illegible] (Մուղնու) գյուղում, որը բնակեցված է փախստականներով: Կազմակերպության անդամ [illegible] Բալբայանը ֆրանսիական «Ինտերա» ֆիրմայի միջոցով 12700 ֆրանկ արժողությամբ ձմեռային տաք հագուստ, կոշիկներ, ճամպրուկներ եւ ձեռքի պայուսակներ է ուղարկել գյուղի բնակիչների համար: [illegible] «Հայէլեկտրարտադրանքում», որը դեկտեմբերի 28-ից հունվարի 2-ը ցերեկվա ժամերին (1–3-ը) Ս. Շահումյանի արձանի մոտ կազմակերպում է տոնախմբություններ, որտեղ Ձմեռ պապը, Ձյունանուշը եւ հեքիաթի հերոսները երգում, պարում են երեխաների համար եւ նվերներ բաժանում: Յուրաքանչյուր օր բանկը հրավիրում է քաղաքի որեւէ մանկապարտեզի երեխաներին: Նոր տարվա առթիվ նրանք գործարքներ են [illegible] 113 անկողնային հիվանդ աշխատողի, պատերազմի վետերաններին:

Մաղթում ենք, որ 96-ին կարոտյալներ ավելի քիչ լինեն, իսկ նրանց կարողանա ձեռք մեկնել արդեն մեր պետությունը:

Ա. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակչություն է տալի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941 AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ձեւ եւ ձեւավորում ԴԱՆԻԵԼ ԴԱՆԻԵԼԵԱՆ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին

Սկիզբը էջ 1

Այս նորոգութեան պատգամն է, որ հնչում է այսօր մեր ականջներին եւ ապրում մեր հոգիների խորքում: Նոր Տարին ինքն իր մէջ ոչինչ ունի նոր. ժամանակը նոյնն է, երէկ եւ այսօր: Միթէ արեւ չէ որ ծագելու է երկնքում 1996-ի առաջին առաւօտեան: Նորոգութիւնը մեր մէջ, մեր ներաշխարհում ենք որոնելու եւ իրագործելու: Ներքին հոգեւոր, բարոյական, մշակութային եւ ազգային արժէքների մէջ բիւրեղացում է հարկաւոր, որպէսզի կարողանանք լինել հաւատարիմ մեր խոստմանը, շարունակութեան եւ առօրեայ կեանքի դարձնելը դիւրին գործ չէ. մեծ եւ հետեւողական աշխատանք է հարկաւոր այդ հոգեւոր ու բարոյական վերառողջացման եւ վերակենդանացման անմիջականօրէն ստիպողական եւ անյետաձգելի առաքելութեան իրագործման համար:

Ահա թէ ինչ մտածողութիւններով եւ առաջադրանքներով, եւ դրանց հետ առնչուած բազում այլ վարչակազմակերպչական, շինարարական, նորոգչական, մշակութային, հրատարակչական գործունէութիւններով ու հեռանկարներով առաջ- դժուարութիւններ, որոնց միջից անցնում է մեր երկիրը, որպէս պետութիւն եւ ժողովուրդ, իր վերակառուցման այս վճռորոշ օրերին: Անցնող շուրջ մէկ տարուայ ընթացքում ես անձամբ հաստատեցի, որ հակառակ բոլոր տեսակի դժուարութիւնների եւ երբեմն ծանրակշիռ բնոյթ ունեցող տագնապալից կացութիւններին, մեր պետութիւնը յաջողեց փաստաւորական, տնտեսական, ապահովական, ընկերային, կենցաղային, յարաբերական մարզերում խաղաղ եւ զարգացողական կեանքի պայմանները բարելաւել, ներով, անձնազոհութեան մինչեւ իսկ կեցուածքով անխախտ պահպանում են մեր սահմանները, որպէսզի մենք խաղաղ եւ ապահով ապրենք եւ ստեղծագործենք մեր հայրենիքի եւ Արցախի տարածքներում:

Ողջունում եմ ձեզ, հոգու, մտքի եւ սրտի մշակներ, մտաւորական առաջնորդներ, Ակադեմիայի, Գիտութիւնների, Գրի եւ Գրականութեան, Արուեստի բնագաւառների, Համալսարանի, Մատենադարանի, Ազգային Գրադարանի, Ինստիտուտների, Դպրոցների, Մամուլի ոլորտներում [illegible] մէջ:

Ողջունում եմ ձեզ, հայոց նոր սերնդի զաւակներ, երիտասարդներ, համալսարանների եւ ինստիտուտների ուսանողներ, դպրոցական աշակերտներ: Հայրենիքը ձերն է: Նրա վերակառուցումը եւ զարգացումը ձեր ծիրին պարտքն է: Նեղութեան այս ժամանակներին, դուք բազմապատկեցէք ձեր ջանքերը: Նեղութիւնը չի եղել մեզ ընկճելու համար: Դուք կաք նեղութիւնը ընկճելու համար: Այս թող լինի ձեր կեանքի նշանաբանը: Միշտ երգում է, երբ

Խօսք Նոր տարուայ առթիւ Հայաստանի եւ Արցախի հայութեան

մեր պարտաւորութեանը եւ մեր հաւատարմութեանը, եւ հայ մարդու, Հայաստանի մեր սփիւռքեան ոլորտեան հաւատացող ինքնութեանը. [illegible]տարուան ներս մեզնից դուրս վանելով ինչ որ ժամանակն ու առօրեայ կեանքի պայմանները փոշի նման կուտակել են մեր ինքնութեան եւ ինքնարտայայտութեան վրայ:

Նորոգութեան այդ հրամայականին ներքեւ, ես առաջին հերթին նայում եմ իմ մէջ: Հարց եմ տալիս ես ինձ. Ո՞ւր էի, եւ ի՞նչ էի առաջին մէկ տարի առաջ, եւ ո՞ւր եմ եւ ով եմ այսօր, 1996 ի շեմին: Ահա ինձ ամփոփել տալիս անցնող տարուայ ընթացքում որ ես ընտրեցի, արեցի եւ գործեցի իմ հայրենական հողի վրայ, մեր բոլորի կողմից Արարչին Սիրոյ ճանաչուած Հոգեւոր այս տան Ս. Էջմիածնի հողեվարում, իմ ուսերի վրայ շալակելով Հայաստանեայց Եկեղեցու առաջին սպասաւորի ծանրագոյն [illegible]ութիւնը, մեր պատմութեան այս շրջադարձային հանգրուանում:

Առաջին եւ բնական պարտաւորութիւններից մէկը համարեցի ճանաչել, կենդանի հաղորդակցութեամբ, Հայաստանի մեր ժողովրդին եւ ճանաչուել նրանից, մեր Տիրոջ Յիսուսի խօսքի համաձայն. **«Ճանաչեմ զիմս եւ ճանաչիմ յիմոցն»**:

Միւնոյն, եկեղեցին ժողովուրդն իսկ է. Քրիստոսով իրար միացած եւ Քրիստոնէական հաւատով ապրող: Չէի-եւ չեմ-կարող այդ ժողովրդին ծառայել առանց նրան ճանաչելու: Ահա այս մտքով կատարեցի հովուապետական այցելութիւններ Շիրակի, Արցախի, Գուգարքի, Այրարատեան Հայրապետական թեմի. Երեւան մայրաքաղաքի եւ շրջանների ժողովրդին, եղայ մինչեւ Մոսկուա, Վրաստան, Օդեսա եւ մի քիչ անցնելով նաեւ Ռումինիա: Զգացի մեր ժողովրդի հոգեւոր եւ ազգային կեանքի տրոփը իմ երակների տրոփի մէջ:

[illegible] աշխատանքներ տարեցինք [illegible] սիրտ հանդիսացող [illegible] Ճեմարանի, նախկին եւ հայեցականի Գէորգեան Ճեմարանի առաքելութեան, այսինքն հոգեւորական սպասաւորների պատրաստութեան, կազմակերպման վերաշխատացման այնքան կենսական մարզում: Փառք Աստծոյ, որ նոր երիտասարդ ոյժեր ընդառաջ գնացին Աստծոյ կոչին եւ մեր ժողովրդի կարիքներին իրենց իրենց ընծայելով Եկեղեցու սպասաւորութեան սուրբ գործին: Նոր քայլ տրուեց քրիստոնէական դաստիարակութեան, մեր ժողովրդի կեանքի բարոյական հիմնե- րի ամրապնդման համար քրիստոնէական կրօնի ուսուցումներին տարածման հիմնական գործին: Եօթանասուն տարիների անկրօնական, ճանաչողական [illegible] կրօնական, ընդունողի գոյամիջոցներով դուրս [illegible] եւ մեր Հայաստանեայց Առա[illegible]... Սուրբ Եկեղեցու քրիստոնէական [illegible] հասանաբի եւ հարազատ հոգեւոր [illegible] վերակենդանացումը մեր ժողովրդի գի

նորոգուած այսօր ես ողջունում եմ ձեզ **հոգեւոր եւ ազգային վերանորոգման եւ բարեկարգութեան տեսիլքը** առաջարկելով եւ բացելով ձեր հայացքին որպէս Նոր Տարուայ եւ գալիք նոր տարիների ազգային եկեղեցական կեանքի ճանապարհ:

Իմ հայրական խօսքն եմ ուղղում առաջին հերթին իմ հոգեւորական կոչման եղբայրներին՝ եպիսկոպոս, վարդապետ, քահանայ, սարկաւագ սպասաւորներին: Անմահն Հայոց Կաթողիկոսութեան Մայր Աթոռը իր հոգեւոր եւ ազգային պատմական առաքելութիւնը ամբողջացնելու եւ արդիւնաւորելու համար կարիքն ունի մեր բոլորի ամբողջական, անվերապահ եւ անձնազոհական նուիրումին: Եղբայրներ, եկէք լինենք հաւատարիմ մեր եկեղեցական խոստման ինքնութեանը: Ի՞նչ գեղեցիկ բան է հոգեւորական բառը, այսինքն հոգու մարդ. Աստծոյ Ս. Հոգին ճառագայթող մարդ: Մեր եկեղեցու վարդապետի որբախօս երգերից առնուած բառերով լինենք «աղ», որպէսզի մեր կեանքը խօսքը կարողանայ համ տալ մեր հաւատացեալների կեանքին, լինենք «լոյս», որպէսզի կարողանանք լուսաւորել մարդկանց կեանքի ճանապարհը (Տես ՄԱՏԹ. Ե 13-16): Թող վերանորոգութեան շունչը մեզնից սկսի:

Հայրապետական սիրով եւ հայրենասիրական նախանձախնդրութեան զգացումներով ողջունում եմ մեր հայրենիքի պետութեան բոլոր պատասխանատուներին, Վսեմաշուք Նախագահին՝ Մեծայարգ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանին, Ազգային Ժողովի բոլոր անդամներին, մեր Հայրենի Կառավարութեան բոլոր նախարարներին եւ իրենց օգնականներին:

Միւնոյն, պետութիւնը մեր ազգի կազմակերպ, կառուցային մարմինն է: Ողջ աշխարհում բոլոր ազգերն իրենք իրենց արտայայտում են պետական կառոյցներով: Ես ապրել եմ ուրիշ երկրներում, եղել եմ այլ երկրներ նաեւ ճամփորդել: Տեսել եմ որ այն ազգերն են տոկուն, բարեկարգ եւ ստեղծարար, որոնք գործել են եւ գործում են պետականութեան գաղափարով եւ պետական առողջ կառոյցներով, ժողովրդի ազատ կամքով, ի խնդիր ժողովրդի բարօրութեան: Մեր ժողովուրդը իր ինքնակառավարման համար ընտրել է ժողովրդավարական սկզբունքը: Մեր պետութիւնը, որպէս արտայայտութիւնը այդ ժողովրդի կամքին, իր գերագոյն կարեւորութիւնն ի գործ է դնում մեր ժողովրդի կեանքի պայմանների բարելաւման համար: Ես լաւ եմ հասկանում այն բոլոր տեսակի

նշանակալից յառաջդիմութիւններ արձանագրել ի շահ մեր հայրենիքին եւ ժողովրդին:

Բնականօրէն դժուարութիւններ ծանր են եւ բազմ տարողութիւն ունեն: Թերացումնե՞ր, անշուշտ որ կան. ճշմարտութիւնները բնական են եւ անհրաժեշտ: Դեռ հեռու ենք լինելուց այն ինչ որ ցանկանում ենք լինել: Բայց հարկ է ճշմարտութեան մէջ ներսի ունենալ քաջութիւն թէ լեզուն եւ թէ դատարկ քաղիններ: Բոլորիս համար հարկ է առաջնորդուել մեր երկրի պետականութեան ամրացման գաղափարով եւ նախանձախնդրութեամբ: Քաղաքակիրթ եւ առողջ ազգի յատուկ առաքինութիւն է այդ: Եւ մենք չենք կարող տարբեր մօտեցում ունենալ քանի մենք մեզ դասում ենք որպէս աշխարհի քաղաքակիրթ ազգերից մէկին:

Հայաստանեայց Առաքելական եւ Ազգային մեր Եկեղեցին կը մնայ զօրավիգ մեր պետութեանը, հայրենաշէն գործունէութեան բոլոր բնագաւառներում:

Յատուկ սիրով ողջունում եմ մեր Ազգային Բանակին, պատասխանատուութեան բոլոր աստիճանների վրայ: Հայրենիքի պաշտպանութիւնը մի սուրբ երկրի եւ պետութեան ու ժողովրդի համար նուիրական պարտականութիւն է: Բանակը մեր վահանն է, զրահանդերձը: Ես ողջունում եմ բանակի բոլոր զինուորներին եւ այն հաւատարիմ զինուորներին, որոնք Արցախի եւ Հայաստանի սահմաններում, տէր ու զինեալ, բայց ոչ բռնութեան, այլ [illegible]

գործող եղբայրներ եւ քոյրեր: Քաջատեղեակ եմ այն նեղութիւններին, որոնց մէջ կեանքում եւ գործում ծանր են կշռում այս օրերին: Ես էլ, որպէս Եկեղեցու սպասաւոր, ինձ զգում եմ ձեզ հարազատօրէն հասկցող: Հոգու, մտքի եւ սրտի սպասաւորներ կոչուած եւ շաղուածքի մէջ բնական երեւոյթ է տոկունութիւն կոչուած առաքինութիւնը: Չտանենք սպառողական ընկերութեան յատուկ կենցաղային այնպէս կոչուած այն «արժէքներից», որոնք հետսովետական մակերեսային երեւոյթներ են: Տանենք մեր գործը մնայուն միշտ հաւատարիմ ոգեկան արժէքներից ճառագայթող գեղեցկութեան զգացողով եւ լինենք լոյսի եւ յոյսի առաքեալներ եւ ոչ թէ յուսահատութեան եւ դառնութեան գուշակներ: «Հոգին է կենդանարար» ասում է Աւետարանը: Պատմութիւնը վկայ դիտող կեցուածքը երբեք չի եղել իմ ու ձեր նախորդների կեանքի ուղեցիծը: Մեր ոսկեղէն դարերը, մեր մեծ նուաճումները ծնուել են տագնապալից կացութիւններից: Մնանք պատնէշի վրայ, մեզ վայել պարտական դիմադրութեան եւ ստեղծագործական աշխատանքի յարատեւ վկայութիւններով:

Ողջունում եմ մեր ժողովրդի տառապանքներին բերելով ընձեռած բոլոր մարդասիրական եւ բարեգործական, խնամատարական հասարակական կազմակերպութիւններին եւ բարերար անձերին, որոնք **«Բարի Սամարացու»** կերպարով եւ ոգով են գործում, հիւանդներին, որբերին, վիրաւորներին, տարեցներին, հաշմանդամներին, բոլոր տեսակի ընկերային չարիքներից հարուածեալներին ցաւն են դարմանում, վէրքերն են բուժում, սփոփում են մխիթարում, յուսահատութեան մթութեան մէջ յոյս եւ լոյս են ցանում բոլոր կարիքաւորներին կեանքում: Ինչ որ անում են Աստծոյ որդիներին եւ հայրենիքի զաւակներին համար աստուածահաճոյ գործ է եւ հայրենաշինական աշխատանք: Թող մարդուն համար տառապած եւ խաչուած Յիսուսը իր կենարար խաչովն օրհնի բոլորին եւ կարիքաւորներին եւ կարիքները հոգացողներին:

Մարդասիրական եւ հայրենաշինական ու զարգացողական մարզերում ողջունում եմ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» Համահայկական Հիմնադրամի բոլոր անդամներին, մարմիններին եւ գործողներին, այն հաստատ համոզմունքով, որ համահայկական իր նկարագրով Հիմնադրամը կը դառնայ համադրիչ ոյժ, համախմբիչ կամուրջ եւ արդիւնաւորման առաջատար գործօն մեր հայրենիքի վերակենդանացման նախահաւան [illegible]

տեսնում եմ ձեզ պատասխանատուութեան զգացմամբ լծուած իմ նախատեսումներու յորդ գործին: Միշտ խայտում է, երբ անձն անցում տեսնում եմ եւ լսում մանկանց երգչախմբերին եւ նուագախմբերին, եւ արուեստի այլ կերպերում անող եւ հաստատող մեր պատանիներին: Դուք կարկաջն էք մեր գետերին, ծաղիկն էք մեր ծառերին: Ապրէ՛ք եւ [illegible]:

Ողջունում եմ մեր հայրենիքի ուղարկ ժողովրդի բոլոր զաւակներին, անխտիր, աշխատաւորներին, որոնք գործարաններում են գործում, եւ գիւղացիներին, որոնք հողից կեանք են դուրս բերում, ճարտարապետի բնագաւառներում գործաւորներին, որոնք արհեստական ճարտարարուեստի պարփակներն են տարածում մեր հայրենիքում, դաստիարակներին, որոնք հաստատութիւններում են գործում: Լինէ՛ք պարկեշտ, պարտաճանաչ, հաւատարիմ, աշխատասէր, բնածէսէր, աշխարհասէր եւ հայրենասէր: Սա է մեր հայրի ճակտի գիրը: Սա է եղել մեր դասերը: Սա է հանգեցուցել մեր հայրենիքի անկախութեան, ազատութեան եւ ազատագրման ապագայ: Սա է նաեւ լինելու մեր ապագայի յաղթանակի գրաւականը:

Մենք մեր ձեռքերով, մեր ջանքերով, մի ոյժի վերակերտենք, ոյժի յաղթանակենք մեր հայրենիքը: Դա է իրական հայրենիքը այսինքն **«մեր հայրենիքը»**: Դրսից, թէ արտասահմանի մեր եղբայրներից եւ քոյրերից եւ թէ մեր բարեկամ ազգերից, ընտանիքներից, եկեղեցիներից, միջազգային խնդրողութեան կազմակերպութիւններից զատ օժանդակութիւնը չի կարող մեր ձեռքերին եւ ջանքերին փոխարինել, կարող է մեր ձեռքերին ոյժ եւ մեր ջանքերին հաւ աւելացնել: Այս է հայրենասիրութեան իսկական փիլիսոփայութիւնը: Թող մեր կեանքը լինի այդ փիլիսոփայութեան գործնական արտայայտութիւնը:

Իմ խօսքն եզրափակելով եւ շնորհաւորում եմ ձեր բոլորի Նոր Տարին:

Փա՛ռք Քեզ, Տէր Աստուած հարցն մերոց, որ 1995 ը մեր եկեղեցու, մեր ժողովրդի, մեր հայրենիքի եւ մեր պետութեան համար եղաւ մի խաղաղ տարի եւ յառաջդիմութեան մի նոր շրջան: Աղօթում եմ Քեզ, Տէ՛ր, որ 1996 ը լինի աւելի պայծառ, հայրենիքը մնայ անխախտ, Եկեղեցին տոկուն եւ գործուն, պետութիւնը ամուր եւ յառաջացող եւ ժողովուրդը առողջ եւ երջանիկ:

«Նորոգող հնութեանց,
Նորոգեա եւ զմեզ,
Նորոգ զարդարեա»

ի նորոգեալ հայրենի աշխարհ մեր. [illegible]

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
Ս. Էջմիածին

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

Մաքսային ծառայությանը հարկավոր է որակական թռիչք

«Ի՞նչ օրենսդրական ակտեր կան, որոնք խանգարում են ծառայության գործունեությանը. որեւէ հարցում զգո՞ւմ եք օրենսդրական համապատասխան դաշտի բացակայություն»․ մեր թղթակցի այս եւ մաքսային ծառայությանն առնչվող այլ հարցերին պատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության մաքսային ծառայության պետ Երջանիկ Աբգարյանը:

— Մի շարք օրենքներ, որոնք առնչվում են մաքսային ծառայությանը, պրակտիկ իրագործման մեջ, ժամանակի ընթացքում փոփոխության կարիք են զգում: Օրենքները ներկայացնում ենք կառավարություն եւ եթե հավանություն են ստանում, ապա փոփոխություններ են կատարվում: Ներկայումս կան գործող հոդվածներ, որոնք փոփոխության կարիք ունեն: Դրանք հիմնականում վերաբերում են պատժամիջոցներին: Փոփոխության կարիք է զգում նաեւ սակագների մասին օրենքը, որը ընթացքի մեջ է եւ առաջիկայում կառավարության կողմից կմտնի ազգային ժողով: Իմ կարծիքով ակնհայտ է, որ մշակութային արժեքների արտահանման եւ ներմուծման մասին օրենքը նույնպես փոփոխության կարիք ունի: Այժմ ուսումնասիրում ենք առաջարկվող հարցերը եւ մի քանի ամսից կներկայացվեն կառավարություն:

Իհարկե օրենքի փոփոխություն ասվածը չի նշանակում թե գործող օրենքները չմշակված կամ լրիվ չհաշվարկված են: Ամեն մի օրենք ընդունվում է ժամանակի թելադրանքով, եւ բնական է, որ փոփոխվող իրադրությանը համընթաց, օրենքներն էլ փոփոխության կարիք են զգում:

Այսօր կան պատժամիջոցներ, որոնք ներկայիս իրադրության հետ անհարիր են: Կարծում եմ, որ տնտեսական հանցագործությունների մեծագույն մասը պետք է տուժով ավարտվի, այսինքն մարդն ավելի շատ նյութական վնաս կրի, այլ ոչ թե բանտ նստի:

— Նոյեմբերի 3-ին Մոսկվայում տեղի ունեցած ԱՊՀ վարչապետների խորհրդաժողովում, մաքսային միասնական տարածք ստեղծելու վերաբերյալ առաջարկը ՀՀ պատվիրակության կողմից մերժվեց, համարվեց ոչ ձեռնտու տնտեսապես գուցե նաեւ քաղաքականապես, ինչպես նաեւ տարեկան բյուջեին կբերի շուրջ 65 մլն դոլարի կորուստ:

— Յուրաքանչյուր երկրի անկախությունը բնորոշվում է այն տեսքով, ինչ տեսքով որ կա: Տվյալ դեպքում Ռուսաստանի կողմից առաջադրված մաքսային միասնական տարածք ստեղծելու գաղափարը նշանակում է, որ մենք աստիճանաբար ներգրավվում ենք ռուսական պետությունների խմբի մեջ, որի հետագա զարգացումը տանում է մեկ պետության ստեղծում, այսինքն մեկ գերիշխանություն կազմված մի շարք պետություններից: Եվրոպական մաքսային միությունը ստեղծվել է բավականին ծանր, երկարատեւ ժամանակ ընթացքում եւ կան տարբեր տեսակի վերապահումներ, որտեղ հաշվի են առնված մաքսային միության անդամ երկրների ինքնուրույն գործունեության պահպանման սկզբունքները:

Այսօր Ռուսաստանի կողմից անհամբերություն է դրսեւորվում: Ընդհանրապես միտում կա, որպեսզի նորից միավորեն նախկին Խորհրդային Միության երկրները Ռուսաստանի հովանու ներքո: Բայց ներկա դրությամբ մտնել մաքսային միասնական միության տարածքի մեջ, նշանակում է, որ մենք կորցնելու ենք հարյուրավոր միլիոն դոլարներ, այն պարզ պատճառով, որ տարիֆային համակարգը, որը գործելու է մաքսային միության մեջ, պարտադիր հիմնվելու է ռուսական մաքսային տարիֆային համակարգի վրա: Իսկ Ռուսաստանը հումքային երկիր է եւ բնականաբար պահպանելու է իր հումքերը, ունի լայն շուկա: Նրանց տնտեսությունն էլ է փոխվում, շուկայական տնտեսություն է առաջանում: Եթե մենք գտնենք ավելի հարմար պարտնյոր Իրանից բենզին ներկրելու համար, ապա պետք է գործենք այն տարիֆային համակարգին համապատասխան, ինչը որ կա այդ մաքսային միության համար: Ռուսաստանն ունի բազմաթիվ արտադրություններ, հումքային մեծ բազա, որոնք նա պետք է պաշտպանի, դա Ռուսաստանի շահերն են եւ ոչ ոք իրավունք չունի որեւէ հարցում նրան մեղադրել: Մենք էլ ունենք մեր շահերը, որը եթե տարիֆային համակարգում կորցնենք, ապա օգուտ չի լինի: Սա նաեւ քաղաքական հարց է:

Եթե նախկինում կարող էինք մետաղ արտադրել Ուրալում եւ հազարավոր կիլոմետրերի տարբերությամբ Հայաստանում այդ մետաղը վաճառել, մեզ մոտ զարգացնել արտադրությունը, ապա այսօր նման շեղություն հազիվ թե արվի, քանի որ դա կազդի ինքնարժեքի վրա: Այսօր այդ արտադրությունները բնական է, որ կզարգացնեն տեղում, ասենք հենց Ուրալում: Այսինքն ուզում եմ ասել, որ Հայաստանը տնտեսական առումով չի կարող այն արժեքը ներկայացնել աշխարհում, որ ազդի ինչ որ կողմի, ինչ որ պետությունների վրա: Մեր արժեքը մենք պետք է լավ հասկանանք, դա քաղաքականն է: Կարծում եմ, որ այդ քաղաքական արժեքը պետք է օգտագործվի մեր հետագա պրոֆեսիոնալ զարգացման համար: Համոզված եմ, որ ներկա պայմաններում, ներկա պահանջների համապատասխան Հայաստանը չպետք է մաքսային միացյալ տարածքի մեջ մտնի: Այն դեպքում, երբ մենք ընդհանուր սահման չունենք Ռուսաստանի հետ: Ներկայիս իրավիճակով ո՛չ Ադրբեջանը, ո՛չ Վրաստանը ցանկություն չունեն մտնելու մաքսային միության մեջ: Վրաստանն առաջ է քաշում քաղաքական հարց. «Վերադարձրեք Աբխազիան, մենք կմտնենք...», Ադրբեջանը նույնպես քաղաքական հարցեր է առաջ քաշում: Մի խոսքով առանց ընդհանուր սահմանի մաքսային միության մեջ մտնելը ներկայիս դրությամբ անհեթեթություն կլինի:

— Ձեր կարծիքը դեկտեմբերի 1-ից կիրառվող «Ակցիզային հարկի մասին» օրենքի վերաբերյալ:

— Կարծում եմ, որ այդ բարձրացված տոկոսները, ընդհանուր առմամբ նորմալ են, վերջին հաշվով պետք է սովորենք նաեւ նորմալ առեւտուր անել: Չի կարելի առեւտրի ժամանակ 100-150 տոկոս շահույթ ունենալ եւ բյուջե տոկոսներ չփոխանցել: Իմ կարծիքով այդ չնչին ակցիզային հարկը, որ ասենք բենզինի վրա է դրված, եթե անկեղծ կուզեք իմանալ, պետք է լինի ոչ թե 50 տոկոս, այլ՝ 80 տոկոս, որովհետեւ չեմ պատկերացնում նորմալ առեւտուր, որը 7 տոկոսից ավելի շահույթ բերի: Ուրիշ հարց է, որ կան որոշ ապրանքատեսակներ, որոնց ակցիզային հարկը ցածր դրույքաչափերով պետք է լինի: Օրինակ՝ չեմ ընդունում, որ պանրի վրա նույն ակցիզային դրույքաչափը պետք է գործի, ինչ որ սիգարետի: Սա իհարկե վիճելի հարց է: Բայց եւ այնպես դեկտեմբերի 1-ի ակցիզային հարկի ընդունումը դրական քայլ էր: Այսինքն աստիճանաբար պետք է գնալ կարգավորման: Մենք բավականին հեռու ենք շուկայական տնտեսությունից, իսկ դրան կհասնենք, երբ լիակատար կգործի հարկային եւ տնտեսական համակարգը: Այսօր կան ընկերություններ եւ անհատներ, որոնք օգտվելով այս դրությունից, ուղղակի խոշոր շահույթ են կորզում:

— Ինչո՞վ է պայմանավորված ձեր կադրային քաղաքականությունը:

— Դժբախտաբար մաքսային ծառայությունն այն օղակն է, ուր ժամանակ առ ժամանակ յուրաքանչյուր ծառայող կարող է չարաշահումներ անել, որոնց դեմ մենք պայքարում ենք: Ինչ խոսք, խախտումներ կան, դա ես չեմ բացառում եւ ոչ մի կերպ չեմ կարող արդարացնել: Դրա դեմ պայքար է մղվում. եթե այլ ծառայություններ մեր աշխատակիցներին բացահայտել են չարաշահումների մեջ, ասենք որոշակի քանակով, ապա մենք կարելի է ասել տասնապատիկն ենք բացահայտել եւ պատժվել են ըստ արժանվույն, այդ թվում նաեւ քրեական գործ հարուցելով: Մոտ օրերս մի քանի հոգի նորից կհեռացվեն համակարգից՝ չարաշահումների համար: Այնպես որ մենք պայքարում ենք չարաշահումների դեմ:

— Ինչպե՞ս է սկսվում ձեր աշխատանքային առօրյան եւ ինչո՞վ է վերջանում:

— Աշխատանքային առօրյան սկսվում է ծառայության վերաբերյալ մասնավոր հարցերից մինչեւ ընդհանուր հարցերի քննարկումը, ուր կատարվում է իմ եւ մաքսային վարչության պաշտոնյաների հետ, մաքսային կետերի պետերի հետ: Կարգավորում ենք զանազան հարցեր կապված բեռների եւ ուղեւորների տեղափոխման հետ, որտեղ առաջանում են դժվարություններ, որը ինչ որ ձեւով լուծում է պահանջում: Այս չորս տարիների ընթացքում բավականին մեծ աշխատանք է կատարվել: Կարծում եմ աշխատանքային սովորական առօրյա է:

— Ու այսօր մաքսատանը գրանցվե՞լ են ՀՀ-ից ազգային արժեքների դուրսբերման եւ ներկրման դեպքեր:

— Այո, ազգային արժեքների ե՛ւ արտահանման, ե՛ւ ներկրման դեպքեր գրանցվել են, բռնագրավվել եւ հանձնվել են տարբեր թանգարաններին: Առաջիկայում կառավարության որոշմամբ, այս ուղղությամբ նոր կարգ պետք է գործի: Վերջերս մի «ջութակի դեպք» է գրանցվել: Չեմ կարող առայժմ հստակ ասել, թե ջութակը որտեղ է պատրաստված, տարբեր մասնագետներ տարբեր կարծիքների են: Դա հավանաբար Ստրադիվարիուսի ժամանակների ջութակ է: Մենք այդ ջութակը կուղարկենք ուրիշ տեղ փորձաքննության, որովհետեւ Հայաստանում կարծիքներն իրարամերժ են: Կարծում եմ այստեղ կողմնապահություն կա, իսկ ես կուզեի ստուգումը կատարվեր ավելի օբյեկտիվ եւ անաչառ մասնագետների կողմից:

— Այս առումով հարկ եմ համարում նորից անդրադառնալ ձեր կադրային քաղաքականությանը: Հայաստան է ներմուծվում տարբեր տեսակի անորակ ապրանք, սննդամթերք, ընդհուպ մինչեւ ժամկետն անցած դեղորայք, արտահանվում է ազգային հարստություն: Ձեր մաքսավորներն ինչ կարգավիճակ ունեն եւ ի՞նչ սկզբունքներով են աշխատում, գործելու ինչպիսի՞ մեխանիզմ է մշակված: Վերջին հաշվով, եթե անկեղծ խոսենք, գործարար մարդը կարող է համապատասխան տեղում կաշառել ում որ հարկն է եւ Հայաստանից ազգային հարստություն դուրս բերել: Ո՞րն է այստեղ ձեր դերը, պարտավոր եք հիմնվել միայն, այսպես ասած, գնված թույլտվության վրա եւ մնալ ձեր դերի մեջ, թե՞...

— Մենք ունենք մշակութային արժեքների, դեղագործության գծով մասնագետներ, բայց հարցն այն է, որ մշակութային արժեքների արտահանման դեպքում պարտավոր ենք հիմնականում հիմնվել համապատասխան թույլտվության վրա: Կամ ասենք բերվել է դեղորայք եւ ունեն արտոնագիր: Եթե մենք կասկածում ենք, ապա ուղարկում ենք ստուգման: Եղել են դեպքեր, որ դրանց ժամկետն անցած է եղել: Օրինակ, Բուլղարիայի դեղագործական միավորումում լինում են դեղեր, որոնց օգտագործման ժամկետին մնացել է մեկ ամիս, կան «գործարարներ», որոնք ջնջում են վրայի նշված ժամկետը եւ էժան գներով վաճառում են այն «գործարար մարդկանց», որոնք այդ դեղերը բերում են Հայաստան: Ես կուզեի, որ մեր դեղատները հաշվի առնեին նման դեղերը, դեղերը պարտադիր ստուգեն, ոչ թե միայն նշված ժամկետը հիմք ընդունեն: Իհարկե մեր տեսուչներն էլ հաճախ անուշադիր են, որի համար բազմիցս կշտամբանքի են ենթարկվել: Ասենք, ներմուծվել է հյութ, տեսուչը չպետք է զլանա եւ ստուգի ժամկետն անցա՞ծ է, թե՞ ոչ:

Ըստ երեւույթին այս հարցին ուրիշ կերպ պետք է մոտենալ, առաջիկայում մենք այդ մասին կմտածենք:

— Ի՞նչ կասեք սահմանամերձ առեւտրի մասին:

— Սադախլուում վրացական բնակավայր է, որտեղ գտնվում է վրացական մաքսատունը, իսկ դիմացի կողմում Բագրատաշենի մաքսային կետն է: Ես դժգոհ եմ այնտեղ ստեղծված իրադրությունից: Կառավարության օգնությամբ պատրաստվում ենք խստացումներ կատարել: Այնտեղի տեղական իշխանությունները, ես կասեի, սերտաճել են: Որոշ վրացահայ շահագրգիռ խմբեր, բավականին դժվարություններ են ստեղծում մաքսային ծառայության համար: Այսօր Բագրատաշենը մեզ համար ամենամեծ հարցն է: Ես վստահ եմ, որ առաջիկայում այնտեղ կստեղծվի սահմանապահ ծառայություն, շրջանցիկ բեռները կբացառվեն, սահմանային շուկան այն տեսքով, որ այժմ գործում է, անհարիր է նորմալ առեւտրի համար: Կարգի կբերվի շուկան եւ վերջիվերջո իրականացնելով լավ մաքսային ծառայություն, այդ հատվածում եւս նորմալ իրադրություն կլինի: Կան շատ հարցեր, որոնք ուղղակի կապված են առկա հնարավորությունների սահմանափակության հետ, բայց հնարավորություններն արդեն ստեղծվում են եւ այնտեղ կարգուկանոն կհաստատվի:

— Առաջիկայում մաքսային գործունեությունն առավել նպատակային դարձնելու համար ի՞նչ աշխատանքներ են տարվում:

— Արդեն չորս տարի լինելով այս պաշտոնին, կարծում եմ հասել ենք ինչ որ մակարդակի, որտեղ հարկավոր է որակական թռիչք կատարել: Այդ թռիչքը կպայմանավորվի ամբողջ համակարգի ավտոմատացումով, որը կստեղծի աշխատանքային նորմալ պայմաններ եւ ամենակարեւորը բոլոր տեսակի բեռները, նրանց տեղաշարժերը կհսկվեն: (Ավտոմատացումը կավարտվի 1996 թ.-ի վերջերին): Շուտով սկսելու ենք համազգեստներ բաժանել: Տեխնիկական միջոցների հագեցվածությունն ավելի բարձր մակարդակի կլինի, դրա համար հիմքեր ստեղծվում են: Կառավարության որոշմամբ կատարվելու են որոշ օրենսդրական նորմատիվային ակտերի փոփոխություններ, որը կհեշտացնի նաեւ մեր աշխատանքը: Նախատեսվում է, որ առանց համապատասխան բանկի թղթի, ուղեւորը կարող է արտահանել ասենք հինգ հազար դոլար, իհարկե դա չի նշանակում, որ այդ գումարները չպետք է հայտարարագրում (դեկլարացիային) չլրացվեն: Մենք պետք է ունենանք կոնկրետ վիճակագրություն, թե որքան գումար է Հայաստանից արտահանվել եւ ներկրվել: Այս կարգի նոր մասիվային փոփոխությունները ավելի կպարզեցնեն մեր աշխատանքը, մենք դրանում շահագրգռված ենք եւ գնում ենք այդ ճանապարհով: Վերցնենք 1992 թ. մաքսավոր-ուղեւոր հարաբերությունը, երբ դեռ գործում էին չափազանց խիստ սովետական օրենքներ, ձկան խավիարը դարձել էր չգիտեմ ինչ պատմություն, արտահանումը մեծ դժվարությունների հետ էր կապված, իսկ այժմ նախորդ տարիների համեմատ այդ դժվարությունները վերանում են:

— Այսինքն ուզում եք ասել՝ աշխատում եք նաեւ հօգուտ ուղեւորի":

— Ոչ միայն ուղեւորի: Շատերը մաքսային ծառայություն ասելով հասկանում են միայն ծամռուկ մաքսավոր հարաբերությունը: Դա սխալ պատկերացում է: Մեր գերխնդիրը հիմնականում երեքն է՝

1) Բյուջեի համալրում, 2) Մաքսային վիճակագրության ստեղծում մաքսային քաղաքականության համար, ոչ թե յուրաքանչյուր ապրանքախմբի, այլ՝ ապրանքատեսակների համար, 3) Իրավապահ գործունեություն, կապված բեռնափոխադրումների եւ ուղեւորների հետ՝ սահմանի վրա:

Մաքսային ծառայությունը հիմնականում բեռների արտահանման եւ ներմուծմանն է վերաբերում: Մեր գերխնդիրն ավելի շատ կապված է պայմանագրերին եւ դրանց հետեւող պարտավորությունների կատարմանը: Տուրբիզնեսը ի վերջո պետք է մահանա: Հիմա մեր շուկան, որոշակիորեն կարելի է ասել, հագեցած է, անկախ նրանից որակյա՞լ ապրանք է, թե՞ նորակ, բայց հագեցած է: Մենք պետք է ձգտենք ավելի շատ խոշոր ընկերություններ ստեղծել տուրիստական կազմակերպություններին, որպեսզի մարդկանց ուղղություն տանք գնալ նորմալ պայմանագրային առեւտրի: Սա է ճիշտ ճանապարհը: Մենք ուզենք թե չուզենք դրան ենք գնալու: Տուրբիզնեսն ինքնին գները բարձր է պահելու: Կարելի է մեծ քանակությամբ ֆիրմաների հետ առեւտուր անել: Որոշ խանութներ, որ այժմ գործում են, նրանք նորմալ առեւտուր են անում եւ գներն ավելի էժան են, քան ասենք տարբեր տոնավաճառներում: Այսպես, թե այնպես տուրբիզնեսը ճիշտ ճանապարհ չի:

— Ի՞նչ ունեք ասելու մեր գործարարներին եւ առհասարակ ընթերցողներին:

— Ես մեր գործարարներին կոչ կանեի, որ նախքան գործարք սկսելը ուսումնասիրեին Հայաստանում գործող օրենքները, իմանային մաքսային հարկային քաղաքականությունը, օրենսդրությունը եւ նոր միայն գործարք կատարեին, այլ ոչ թե ապրանքը բերեն հասցնեն սահման եւ ասեն. «չգիտեինք», սկսեն ավելորդ դժգոհությունները: Կխնդրեի մեր գործարարներին եւ պետական կազմակերպություններին չձգտել բացառությունների: Ամեն անգամ՝ ինչ որ բացառություն, պատճառաբանություն: Մաքսային ծառայությունը իրավունք չունի որեւէ բացառություն անելու, պետք է խստիվ գործի օրենսդրությանը, օրենքներին համապատասխան: Այդ բացառությունները մեզ համար հսկայական դժվարություններ են ստեղծում: Էներգետիկայի նախարարության հետ կարծում եմ արդեն այս հարցը կարգավորել ենք: Խոսքս վերաբերում է Հայաստան ներմուծվող վառելանյութերին: Ներկայումս՝ գյուղատնտեսության եւ պարենի, ինչպես նաեւ առաջիկայում հացամթերումների նախարարների հետ նույնպես կկարգավորվի այս հարցերը: Երբեմն այնպիսի դեպքեր են լինում, որ զարմանում եմ, զանգահարում են. «լավ էլի, ասենք թող ձեւակերպեն», վերջին հաշվով միջամտությունները չպետք է այդ կարգի լինեն, որ ամեն անգամ այդ բացառություններն լինեն: Ամեն մի կազմակերպություն պետք է նորմալ աշխատի: Այս տիպի զիջումներ անելով պետություն չի կարող կառուցվել:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Ամանոր

Հայոց աշխարհում ժամանակի հաշվումն սկսվել է առաջին Ամանորից։ Սկզբում ժամանակները խառնաշփոթ էին, տարիներով հաշվում էին լինում կամ սառնաշունչ։ Մի հսկա ժամանակաշրջան էր պետք մինչեւ նրանք խելամտանար ու գարունը, ամառը, աշունն ու ձմեռը դասավորած հետեւողականությամբ սկսեին ներքագաբանքին։ Բայց ահա նոր ժամանակներ եկան եւ Ամանորը տեղափոխվեց, գարնան փոխարեն հայերը տարվա սկիզբ ընդունեցին օգոստոսի 11-ը կամ Նավասարդ ամսվա 1-ին օրը։ Դա այն օրն էր, երբ Աղեղնավոր Հայկը հաղթեց բռնակալ Բելին եւ ազատություն պարգեւեց իր բոլոր զավակներին։

Այս անգամ Նավասարդ ամսվա սաններին փոխանցեց իր հանճարեղ հրամերը.

Ո՜ տայր ինձ զծուխ ծխանի
եւ զառաւօտն Նաւասարդի,
Զվազելն եղանց
եւ զվարգելն եղջերուաց.
Մեք փող հարուաք
եւ թմբկի հարկանէաք,
Որպէս օրէն է թագաւորաց։

Բայց ինչ կարող ես անել, որ Նոր տարին ամռան վերեւասանն էլ չէր բերքահավաքը, որն սկսվում էր ամռան կեսերին եւ ավարտվում աշնան վերջերին։ Այդպես էլ ամեն գավառ սկսեց իր Ամանորը նշել։ Նույն տարում մի քանի Ամանոր ունենալը հայոց բազմության նշանն էր։ Մի կողմից էլ այլազգի զավթիչները պարտադրում էին հայերին Ամանորը նշել իրենց ժամերով։ Եւ ճակատագրի հեգնանքով լավագույն աշխար

ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական ամանորը

Ո՜ տայր ինձ զծուխ ծխանի
եւ զառաւօտն Նաւասարդի

յել մինյանց կամրելով, բայց իրենց ավելորից դուրս չգալով։ Հայկական բոլոր բվերը, բոլոր հաշվումները, բոլոր տոմարները սկիզբ են առել Ամանորի առաջին օրից, երբ Արեգակը ջերմացնում էր բնությունն ու մարդկանց։ Այդ սկիզբը Արեգ ամսվա Արեգ օրն է, այսինքն գարնան գիշերահավասարի օրը մարտի 21-ը։ Այդ օրը հայերը միանգամից չեն գտել։ Բնության մեջ ի՛նչ չարանճիությունների ասես, որ հայը չտեսավ մինչեւ Արեգ օրվա հասնելը։ Արեգակի անունով սկիզբը անվանեցին Արեգ կամ Արեգական, իսկ երբ կրկնվեց ամեն տարի կոչվեց Ամանոր։

Արեգը հայկական ամենահին ու առաջին Ամանորն է։ Բնությունը զարթնում է, այդտեղ գարնան սկզբին, ծաղկում ու կանաչում է աշխարհը, արյունը եռ է գալիս մարդու մարմնում։ Հենց այդ ժամանակ էլ հայերը դիմել են իրենց աստվածներին ու ասել.

- Մենք աստվածային զոհաբերություններ կանենք ձեզ, միայն թե պահպանեք մեզ եւ բարեբեր, ցորենաբեր, ձիթաբեր, խաղողաբեր ու գինեբեր դարձնեք մեր աշխարհը։ Այնպես արեք, որ ծիրանակեն հողի մեջ նետված մեր բոլոր սերմերը կանաչին ու մեր շտեմարանները լցվեն։

Աստղերին եւ աստվածներին սիրաշահելու համար գարնան զարթոնքը նշանավորեցին ցնծագին տոնախմբությամբ, ուրախ խնջույքներով, երգ ու պարով։ Այդ տոնախմբությունն էլ մեր տոները կրկնեցին ամեն տարի բոլոր Ամանորների հետ։

Ոչ ոք չգիտե, թե քանի հազարամյակ տեւեց հայկական Ամանորի տոնակատարությունը գարնան զարթոնքով Ամանորը կոչվեց Նավասարդ, որ նշանակում է Նոր տարի։ Դա տեւեց բավական երկար ժամանակ։ Հայերը հնավանդ սովորությամբ շարունակում էին գնորությամբ նշել իրենց տարեգլուխը։ Թագավորն ու թագուհին, նախարարները, արքունի զորքը, տերության երեւելիները հավաքվում էին Արածանի գետի ափին, Նպատ լեռան ստորոտներում փռված Բագրեւանդի դաշտում եւ փառահեղ տոնախմբությամբ, ձիարշավով, այլեւայլ մրցումներով, արբշիռ խնջույքներով դիմավորում Նավասարդը։

Այո, հայը Արեգական սիրով էր կապվում նաեւ ամռան վերջնամասին փոխադրված Նավասարդին։ Ամռան արեգակն ավելի ուժգին էր ջերմացնում աշխարհը, ավելի երանավետ ու աստվածամերձ էր դարձնում աշխարհի լուսավորությունը։ Մեր թվականությունից առաջ 20 րդ դարում հայոց արեւային Արտաշես Բ-ն աշխարհին հրամերց տալիս սիրտ տվեց նավասարդյան տոնին եւ Գողթան զավակներին։ Ժամանակները փոխվեցին եւ հայերն Ամանորը տեղափոխեցին ու սկսեցին նշել բերքահավաքի ավարտին։ Հայոց աշխարհում, սակայն, բերքահավաքի համար հաստատուն ու միասնական օր չկար։ Չորս հազարից ավելի գավառներում չէր կարող լոկ զանազան հաշվել, որոնք նույն օրն ավարտեին

ևի այս ու այն կողմում բնակեցված հայերը Ամանորը նշում էին օտարազգի տարեգլուխներով։ Այդպես էլ Ամանորը տարվա մեջ սկսեց եւ ու առաջ շարժվել։ 1084 թվականին Հովհաննես Սարկավագ Իմաստասերը տարվա սկիզբ է ընդունել օգոստոսի 11-ը, 1606-ին Ազարիա Ջուղայեցին (իսկ 1707-ին նաեւ Վարդան Կարբեցին) Նոր տարին տեղափոխել է մարտի 21-ը, 1759-ին Սիմեոն Երեւանցի կաթողիկոսն իր կազմած օրացույցում տարվա սկիզբ է համարել հունվարի 6-ը Քրիստոսի ծննդյան օրը։ 1920-ին Հայաստանում պաշտոնապես ընդունվել է Գրիգորյան տոմարը եւ որպես տարեսկիզբ հունվարի 1-ը։

Ընդամենը հարյուր տարի է, ինչ հայն ընդօրինակելով օտարներին Ամանորն սկսել է տոնել ձմեռվա կեսին։ Դա արդեն սովորույթ է դարձել, բայց ոչ հայի սրտով։ Արեգակնատենչ հայը դժվարությամբ է հաշտվում Ամանորը հունվարի 1-ին նշելու սովորույթի հետ։ Դե, ոնց հաշտվի։ Հազար-հազար տարի հայը ամեն է դրսեւել, իր բոլոր զվարճատոներն ու տոնախմբությունները կապել արեւի լույսի հետ, երկրի ու երկնքի անունով։ Հայը պարտադրված է ընդունում Հռոմում հորինված Գրիգորյան տոմարը եւ Ամանորը նշում ձմեռվա սառնամանիքին։ Բայց հենց որ գալիս է մարտի 21-ը, հայի հոգին տոնական է դառնում, եւ արյան կանչով նա մտաբերում է իր ամենաառաջին Ամանորը։

Նոր տարվա հայերեն 7 հոմանիշներն են. Ամանոր, Նավասարդ, Տարեմուտ, Տարեգլուխ, Նոր տարի, Կաղանդ, Լույս։

ՀԱՅԿ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Ծննդյան շնորհավորական բացիկները 150 տարեկան են

Այժմ դրանցից միլիոնավոր մարդիկ են օգտվում

Առնվազն 1.7 միլիարդ բաժակաճառ է բարձրացվել Մեծ Բրիտանիայում տոնական ողերձներ հղողների կողմից Ծննդյան տոնական օրերին ի պատիվ սըր Հենրի Քոուլի, որը լոնդոնյան հանրահայտ Վիկտորիայի եւ Ալբերտի թանգարանի հիմնադիրն է, բրիտանական մայրաքաղաքի ոչ պակաս հայտնի «Ալբերտ հոլ» համերգադահլիճի կառուցողը։ Հատկապես նա էր, որ 150 տարի առաջ հայտնագործեց Ծննդյան շնորհավորական բացիկը, որի ծառայությունից Նոր տարվա նախօրյակին օգտվում են ողջ աշխարհում միլիոնավոր մարդիկ։

Ոմանք էլ տարօրինակ լինի, այդ գաղափարը պատկառելան ցնցվեն նի գլխում ծագեց հիասթափության այն պահին, երբ 1843-ին, աշխատելով պետական ծառայությունում, հանկարծ հասկացավ, որ կորցնում ծննդյան նամակներ գրելու բազմաթիվ հարազատներին եւ բարեկամներին։ Պահանջվում էր ինչ-որ արագ եւ լավագույն որոշում, որը նրան կազատեր թղթի վրա գրչատողագրական գործի անվերջանալի առավելությունների։ Այսպես լույս աշխարհ եկան առաջին բացիկները, որոնք ձեռքով նկարազարդված էին եւ ունեին որի վրա սըր Հենրիից միայն պահանջվում էր դնել իր ստորագրությունը։ Մնացած մանրանկարները վաճառեցին հաստ մեկ շիլինգով, որը այն ժամանակներում իրեն կարող էր թույլ տալ ոչ ամեն մեկը։

Ծննդյան բացիկների խոշորական հաջողությունը նկատվել է ծայրով տաղերկալի եւ միասնական ճառումից։ Այն գտավ նրա բարեկամը նկարիչ Ջոն Հորսլին, գինեվելով պարզ, ճիշտ է, միայն տասը տարի անց, երբ հայտնվեց զանգվածային տպագրության տեխնիկական հնարավորությունը։ Այն սկսեց հիշեցնել իր ժամանակակից նմուշներին էլ ավելի ու վիկտորիանական դարաշրջանում, երբ սկսեց կիրառվել ճակատի կողմի վրա հայտնվեցին զանազան պատկերներ, բիբլիական սյուժեներ եւ ծաղկազարդ տեսարաններ։ Սկզբում նկարներում արտացոլվում էին ծննդյան նկատմամբ վիկտորիանական ռոմանտիկացված հայացքները, իսկ անցյալ դարի 90-ական թվականներին մեծ հանրաճանաչություն ստացան կրոնական պատկերները եւ Սանտա Կլաուսի մասին բեմադրված՝ Եղավ մի պահ, երբ երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ թղթի պակասության պատճառով բրիտանական կառավարությունը միանգամայն արգելեց շնորհավորական բացիկների բաղադրությունը, սակայն շուտով այն վերականգնվեց, հաշվի առնելով, որ նման շնորհավորանքները շատ կարեւոր էին բնակչության բարոյական ոգին պահելու համար։

1996

Օգնություն ամանորյա բաժակաճառերին

Նոր տարի կա խոժ նոր է։ Նոր Տարի կա սկզբից եւեթ արդեն հին է։ Նոր տարի կա՝ նորագույն է։ Սակայն բոլորին էլ «Նոր» են ասում, ինչպես որ բոլորին անձնագրեր են տալիս։

Նոր տարվա առիթով տրվող մարդասիրական օգնությունը, շուրջօրյա հոսանքը եւ ջուրը պետք է նախապատրաստել նախորդ օրերի ասիմանական բարեկամությամբ, թե չէ՝ մարդ կարող է պատահել, որ այդ հողի վրա ուրախությունից տեղի կարված տեսնա։ Այդ տոնական կառավարական մեծահոգի շռայլումից հետո էլ մա տակարարումների կամայականությունը հարկավոր է անցնել ասիմանաբար, որպեսզի չխախտվի սոցիալական հոգեբանության հավասարակշռությունը։

1996 թ. Առնետի տարի է։ Մեր խնդրանքն ենք ներկայացնում Առնետի տարվա ծնվածներին, որ հանդուրժող լինեն Կատվի տարվա ծնվածների հանդեպ, որոնք թույլ են տվել, որ լափվելու ենթակա ծագում վիճակից դառնան ազրեսիվ առնետներ։

Նոր տարվա կաղակցությամբ հայ տարարվել է Դեդ Մորոզի, Սանտա Կլաուսի, Պեր Նոելի, Կաղանդ Պապայի գագաթնաժողով։ Չլուծանուքը դառնալու է այդ վեհաժողովի պատվավոր խորհրդատուին։ Արջը՝ պատվավոր դռնապանը, աղվեսը՝ պատվավոր խաղխորհրդատուն։ Պատավ Կախարդը՝ պատվավոր կավատը՝ տոնական դեբոշը կազմակերպելու հարցում։ Երեխաներին թույլատրվում է պատուհանների տակ ծափահարել եւ վանկարկել հետեւյալ կարգախոսները՝ «Կեցցե Ձմեռպապների, Ձմեռովների, Ձմեռալինտոնների, Ձմեռաշվիլիների ազգամիջյան նկրտալությունը», «Բարձրացնել վե հաժողովի մասնակիցների կենսաթոշակները» եւ այլն։

1996-ի թվերի գումարը հավասար է 25-ի։ Առաջին եւ վերջին թվերի գումարը հավասար է 7-ի։ Մեջտեղի երկու 9-ները սիամի երկվորյակներ են։ Եթե 1996-ի բոլոր թվերն իրարով բազմապատկենք, կստացվի 486, այսինքն՝ 666-ից հանած 180։

Եզրակացությունները հետեւյալներն են՝

1-ին. - Այս տարի խաղհինգ տարեկաններին սպասում է մեծ բախտավորություն, աշխատավարձի, թոշակի կամ եկամտի հավելում 25 տոկոսով։

2-րդ. - Տարին համեմատաբար նպաստավոր է բոլորի համար եւ հատկապես զուգակների համար, որոնք կունենան շատ հաճախորդներ։

3-րդ. - 666 գլխանոց Բեելզեբեթի վերջնական կործանմանը մնացել է ուղիղ 180 տարի։

4-րդ. - Սիամի երկվորյակների համար տարին շարունակվում է նույն կերպ։

5-րդ. - Մեր ծակաստացի գրերն անբաժան են իրարից ու մեզանից։

Առողջապահության նախարարությունը ժողովրդին իր բարեմաղթանքներին ավելացնում է անվճար մատուցում է հետեւյալ խորհուրդը. «Հիվանդացեք միայն այն տոնական արտոնյալ օրերին, երբ ձեզ տրվում է շուրջօրյա ջուր եւ հոսանք, որպեսզի ձեր առողջանալու հավանականությունն արագ իրագործվի»։

Լուսավորության նախարարությունը. «Քանի դեռ լույս կունենաք, պատրաստեցեք տնային առաջադրանքները»։

Մշակույթի նախարարությունը. «Դուք ողջ լինեք, առանց ինձ էլ ամենայն ուրախություն կկայանա»։

Ներքին գործերի նախարարությունը. «Սիրելի հանցագործներ, գոնե թողեք այս օրերին մի հալալ հաց ուտենք»։

Մամուլի նախարարությունը. «Դուք սով եք, որ լույս չի տեսնի ոչ մի սկանդալային նյութ»։

Բաց թողնված նախարարությունների համար ինչպես եւ ավելի պատկառ համար իր ներողությունը շնորհավորանքի հետ փոխանցում է

«ՎԱՐՊԵՏԻ ՆԱՄԱԿԱՆԻ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

ԱՄԱՆՈՐՅԱ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔՆԵՐ

Գալիս է 96-ը...

Հողագնդի փարոսների, երկրաշարժերի, զոհողությունների և արյան ցայտերի բազում գույներով գլորվում է գնդի ինքնապարպտում... ժամանակը ծխավորվել, շփոթմանմի կատաղած վազքի մեջ խառնել է մեծ ու դյուրին, խավար ու լույս, արև ու ձյուն, օր ու տարի...

Եւ տարին այսօր խոստումներից անրանհար հեռանում է երկրից... Գնում է վեր, գնդի վեր, որ մանկանս ու դառնա հետո նորեն հետ գա երկիր նոր երազների նոր ոգեկանությամբ...

Գնում է 1995 թ. տանելով իր հետ մեր հիասթափումների գրտությունը, մեր հույսերի մորթն ու հավատի տեղահանումները, մեր հոգևոր ու մարմնական չարչարանքների բոլոր խաչափայտերը... Հերթափոխը 96-ն է, որ պիտի լույսով ու լիությամբ ողողի մթնած տները, սրտերը, խաղերն ու գյուղերը, բերեւացնի հոգիները մանանման բեռից և ոգեղեն հույս սփռի մարդկանց անցավոր կյանքի խորխորտ ճամփաներին...

Նախասարդյան այս սուրբ օրը, ուզում եմ հասնել ջերմությամբ օրհնել մեր հանրապետության կանանց մամիկներին, տիկնանց ու աղջիկներին, քանզի նրանք երկրի ամենադժվար պահերին, Աստծո հրեշտակների պես առաջինն են օգնության հասնում, ակամա պատերազմից մինչև օրորոցը մանկան ու ի սեր հայրենյաց, ի պահ պանումն բնտանիքների նվիրաբերում են իրենց անմնացորդ սիրով...

«Ինձ համար մեկ է մի կարիլ խանել, թե մի մեծ զավակ.

Ես է ն գլխից եմ հարբել այս կյանքում...»:

Եւ խոր եւ էն գլխից եմ սիրահարվել մեր կանանց և այսօր ծնկին մեկկից գրկելով նրանց, գորովանքի օրհնանքներ եմ հղում և առաջին հերթին բազմազավակ մայրերին, որոնց անվան հետ է շաղկապված մեր ազգի բազմանալու փառքը...

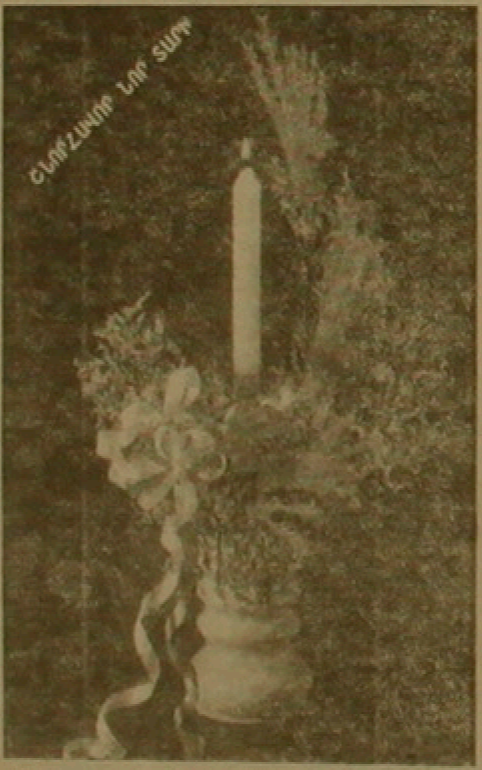

Գալիս է Նոր տարին, որպեսզի վերածնված Հայաստանի փողոցներով գլխները բարձր քայլեն մեր սիրասուն ծաղիկները, քանզի նրանցից շատերի բողբոջներն իրենց երիտասարդ կյանքը նվիրաբերեցին հայրենիքին, անմահության լույս սփռելով ոչ միայն իրենց տոհմի, ցեղի, այլեւ զալիք սերունդների գոյատեւությանը, հավիտյանս հավիտենից... Ամանորի այս հանդիսավոր օրը, շնորհավորում եմ մեր Նոր տարին, մեր բազմաչարչար ծաղիկներ: Խոնարհվում եմ Ձեր տոպրակների առաջ, որով կրթել ու դաստիարակել եք մեր բողբոջին, փառք ու խոնարհում ձեզ...

Հպարտ ու վեհ քայլեք, մեր ողջ կորույս, մայրեր, քանզի ձեր կարծ ամենասուրբ շնորհը եղավ ձեր զավակներին, որ մեզ նրանց առաստելական քաջագործությունների, հանուն մարդու հոգևոր անկախության, հանուն ազգի դասելի ու ար ժանապատվության: Տարեմուտի

այս հանդիսավոր օրը, շնորհավորում եմ ձեր Նոր տարին, փառք ու մեծարում Ձեզ...

Հպարտ ու ցիրական քայլեք, արքաներ կորցրած մեր քաջերի այրիներ, քանզի ձեր սիրով դուք բարբռել եք ձեր քաջակորով ամուսիններին հայրենասիրական ինքնաօծում պյուռը, եղել եք նրանց թեւ ու թիկունք, հոգևոր զինակից և այսօր զրկանքներին դիմագրավելով, զորացնում եք Ձեր երեխաներին: Նոր տարվա այս մեծարգոյ օրը, շնորհավորում եմ Ձեզ և մաղթում եմ ձեր բազմաչարչար ամբողջապետությունից, խնայելու համար ձեր և ձեր երեխաների ժպիտն ու ոգեղեն դայակությունը...

Հպարտ ու անինքնող քայլեք, փեսացուներ կորցրած մեր հնազանդ հարսնացուներ, ձեր սիրո ճակատագրի կորուստն անգնահատելի է և ձեր սփոփանքի խոսքերը լոկ աղոթանքի... Մի բարեկամակից զուրց ենք ճնելությամբ... վառ պահելով

նրանց լույս հիշատակը, ամուսնացեք և կնքեք ձեր զավակներին նրանց սրբազան անուններով, որպեսզի վերապրենք նրանց, որոնց ների ու ձեր գրկի մեջ... Թող նրանց կրկնակի անմահանան, բող լցվի այն հսկա դատարկությունը, որ բողել են մեզ պատերազմն ու մեր հինավուրց հայրենիքից անվերադարձ հեռացողները... Նոր տարվա այս միաբան օրը, շնորհավորում եմ ձեր Նոր տարին, փառք ու իմաստություն ձեզ, իմ սիրածարավ գեղեցկուհիներ...

Տարեմուտի այս նշանավոր օրը, սրտանց շնորհավորում եմ Հայաստանի և Արցախի ժողովրդին, մեր զինվորին, հիվանդանոցներում ապաքինվողներին, ծանկասուն երեխաներին, ծերանոցների մամիկպապիկներին, գիտության, արվեստի, մշակույթի գործիչներին, բանվորներին, ուսուցիչներին, բժիշկներին, մեր երիտասարդությանը, մաղթելով բոլորին լույս, սիրություն, հույս ու միաբանություն...

Անչված Ձեզ պահապան...

ՍԵՍԱՐՈՆ

ԶՎԱՐՃԱԼԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

«Կալանդոս»՝ հեքիաթների տնօրինանդես Սունդուկյան թատրոնում

Սունդուկյան թատրոնն այս օրերին փոքրիկներին առաջարկում է «Կալանդոս» ամանորյա զվարճալի ներկայացումը: Թումանյանի հեքիաթների մի խմբի տնօրինանդես Աևահիտ Ա[illegible] հեղինակությամբ: Բեմ[illegible] Թումանյանի խոսքերով [illegible] հերթով անց են կենում» հեք[illegible]րի սիրված հերոսները՝ Ուստիանն ու Նազարը, անբան Հուռին ու Սուլթիկ ուրկանը, Բարեկենդանն ու «Շաշ» ամուսինները», Կիկոսն ու իր չկայացած մայրիկը, մեղրի վաճառականն ու մեղրասեր կովարար չորանը՝ ուրախ ծիծեր խլելով փոքրիկ հանդիսատեսից:

Լ. Պ.

– Դուք նոր եք վերադարձել «Հայաստանի ճանապարհներ» փառատոնից, որին մասնակցում էիք երկրորդ անգամ: «Ազգում» հրապարակված գալա համերգի մասին պատմող նյութերից տեղեկացանք, որ ստիպված եք եղել ծրագիրը չավարտած՝ թողնել բեմը: Ինչո՞ւ:

– Ես կիսատ չէի ուզում թողնել, ուզում էի շարունակել, քանի որ ժողովուրդը մեզ շատ լավ ընդունեց: Բայց այն, ինչ ծրագրված էր (5 համար պիտի կատարեինք, 2-ը կատարեցինք) չկատարվեց, քանի որ կազմակերպիչ Ֆինդլինգն եկավ եւ արգելեց, որ շարունակենք, սա է իրականությունը: Եվ ես ժողովրդին հասկացրի, որ իրավունք չունեմ շարունակելու:

– Պարոն Ֆինդլինգը նախապես ծրագիրը կազմելիս այդ ամենը չէ՞ր հաշվարկել:

– Երեւի սխալ էր հաշվարկել, որի արդյունքում գոհը մենք դարձանք, քանի որ եզրափակիչ համարը մեզ էր վստահված: Համերգը լավ կավարտվակ չեմ:

– Ինչպե՞ս էր կատարողներին տրվող օրավարձը եւ յուրաքանչյուր համերգից ստացված հոնորարը:

– Առանձին օրավարձ, առանձին հոնորար չկար: Ամբողջի համար ստացածը չնչին բան էր: Այնքան, որ հազիվ կարող էինք օրական հացն ապահովել: Վեց համերգի համար ստացանք ընդամենը 65 հազար (ես էլ հետնեւր), յուրաքանչյուրիս բաժին ընկավ 11 դոլլար, մի քանի ցենտ: Թանկ երկրում այդքան գումարով հազիվ կարող ես ծախել, ուրիշ ոչինչ: Բավականին շատ տանջվեցինք: Կարելի էր ավելի լավ կազմակերպել: Աներաժարանական բաներ տեղի ունեցան: Մեզ տեղավորեցին քաղաքից հեռու հյուրանոցներում: Ավտոբուս չունեինք, արտիստները 15 կմ ոտքով էին գնում, որ հաց առնեն: Բոլորը գիտեն, նաեւ մեր կազմակերպիչը, որ Հայաստանը ցնցումներ ապրեց, եւ Հայաստանի արվեստի մարդիկ պիտի գնան ամեն զոհողության: Առիթից օգտվել եւ նրանց շնորհիվ, նրանց քրտինքով փող վաստակելն ծավ, որ այս գործերում ինքն անփորձ էր, անպատրաստ: Չէր կարելի այդքան ընդառաջել Ֆինդլինգին: Ֆինդլինգը, բացի Փարիզի Շանզելիզեում գալա կոչված համերգից, ոչ մի համերգ չկազմակերպեց: Իսկ տարբեր փառատոներին մեր մասնակցությունն ապահովելով ինքը դարձյալ մեծ շահաբաժին ունեցավ:

– Այդ փառատոները «Հայաստանի ճանապարհների» հետ կապ չունեի՞ն:

– Բացարձակապես: 15 համերգ սկեցի առաջին շրջագայության ժամանակ, նման անուն հայտագրում չեստ, որովհետեւ չկար: Իսկ երբ այդ մասին ասուլիսում արտահայտվեցի, երեւի ասածս նաեւ այնտեղ հասավ, եւ այս անգամ հայտագրում ավելացան «Հայաստանի ճանապարհներ» բառերը: Օգտվելով հանգամանքից, որ Ֆրանսիային մերձ տեղերում լուրջ փառատոներ կային, համերգներ էին կազմակերպվում, մեր խմբերին որպես էժան աշխատուժ նրանց մեջ մտցրեց: Լոնդոնի համերգն էլ Ֆինդլինգի հետ կապ չուներ: Նա այն խորամանկ

Տագնապներ՝ «Հայաստանի ճանապարհներին»

Վերջերս մեր թերթում հաճախ ենք անդրադարձել «Հայաստանի ճանապարհներ» փառատոնին: Բացի մասնակից այս կամ այն խմբի Երեւան ժամանելուն պես մեր հարցազրույցներից (որոնց ընթացքում օրեցօր ավելի ու ավելի ենք համոզվել, որ մեր ի սկզբանե ինչ-որ տեղ սառը հայացքը կազմակերպչին ու կազմակերպվածին այնքան էլ սխալ չի եղել), զետեղել ենք նաեւ L'Armenoscope տեղեկագրի հայտարարը փառատոնի ընթացքի մասին: Շանզելիզե համերգասրահում կազմակերպված գալա համերգի մասին մեզ Փարիզից ուղարկված երկու նյութերից (որ հրապարակել ենք) էլ երեւում է, որ ծրագիրը կազմվել է անճաշակ ու փնթի, իսկ մաեստրո Չեքիջյանի ղեկավարած Հայաստանի ակադեմիական երգչախումբը չի հասցրել ծրագիրն ավարտել: Օրեր առաջ «Ազգը» իր դեկտեմբերի 21-ի համարում թարգմանաբար տպագրել էր անգլիական հեղինակավոր «Ինդիփենդընտ» թերթի բարձր կարծիքը երգչախմբի Լոնդոնի Էլիզաբեթ թագուհու անվան համերգասրահում կայացած ելույթների մասին: Մեզ հետ զրույցում մաեստրոն տեղեկացրեց, որ ելույթներ է ունեցել Պուատիեում, Նիմում, Մարտինիում (Շվեյցարիա), Գրենոբլում, Փարիզում եւ Լոնդոնում: Բոլոր վեց քաղաքներում փայլուն ընդունելություն է գտել, իսկ Լոնդոնի հիշյալ սրահում «ասեղ գցելու տեղ չկար. ոտնդնդյուս ծափեր, որոնք մեզանից յուրաքանչյուրի հիշողության մեջ դեռ երկար կմնան», ասում է մաեստրո Չեքիջյանը, որի հետ մեր զրույցը ներկայացնում ենք ստորեւ:

վեր, երբ 3 համար եւս կատարեինք: Բայց ժամանակ խլեցին ընդգրկված ֆրանսիահայ ինքնագործ խումբը եւ Միշել Լեգրանը, որոնց կարիքն այդ համերգում չկար: Գուցե նրանք իրենց հասանելիից ավել բեմը զբաղեցրին:

– «Նավասարդին» եւ Միշել Լեգրանին 30-ական րոպե էր հատկացված: Առաջինի ոչ պրոֆեսիոնալության եւ երկրորդի՝ ֆրանսիացի ունկնդրին հաջածանոթ լինելու պատճառները նրանց՝ ծրագրում ընդգրկել չէին պարտադրում: Ինչո՞ւ ծրագիրը կազմելիս սա հաշվի չէր առնվել:

– Ծրագիրը կազմելու ճաշակը եւ նախաձեռնությունը կազմակերպչինն է: Իրոք, հասարակ ճաշակի բաներ էին դրանք: Միշել Լեգրանը ելույթ ունենալու հնարավորություն միշտ ունի, իսկ այդ համերգին պետք է մասնակցեին Հայաստանից եկած խմբեր միայն: Դժգոհ եմ ծրագրից, որովհետեւ այդպիսի ծրագիր կարող էր անել միայն անճաշակ մարդը:

– Փառատոնը շարունակվում է, Դուք նորի՞ց եք մասնակցելու:

– Ոչ, մեր առաքելությունը կատարեցինք: Ինչքան լսել եմ, առաջագայում ցուցահանդեսներ պիտի լինեն, իսկ ես թե համերգային բան էլ է լինելու, տե-

ղյակ չեմ:

այնքան էլ ազնիվ քայլ չէ: Մենք էժան աշխատուժ դարձանք, այնինչ հանդիսատեսը տոմսի պատշաճ գին էր վճարում: Ֆինդլինգն այն մարդկանցից է, որին չի հետաքրքրում, թե ինչ կլինի, ինչ որակ կունենա (ինչպես գալա համերգը ցույց տվեց), միայն թե ինքն իր շահն ունենա: Սուտ է «Հայաստանի համար ենք անում» արտահայտությունը, որ հաճախ է ասվում: Հայաստանի համար ոչինչ արված չէ փաստորեն: Հայաստանի արվեստի մարդիկ բեմ բարձրացան, Հայաստանի արվեստը ցուցադրեցին, սա ճիշտ է, բայց դրանից օգտվեց միայն անճաշակ, անմարդկային կազմակերպիչը:

– **Ֆինդլինգն աշխատել է մշակույթի նախարարության գիտությամբ, վերջինս տեղյակ չէ՞ր, թե ո՞ւմ հետ էր գործը:**

– Չէ, ինչու անպայման այդ դիրքից մոտենանք, մշակույթի նախարարությունն ամեն ինչ արեց, որ Ֆինդլինգի ճանապարհները հարթի: Ինք նարիսի տոմսերը հաճախ զեղչով, շատ անգամ էլ ամբողջը ինքը վճարեց, որ այս գործը գլուխ գա: Վերջին հաշվով նախարարությունն այնքան էլ տեղյակ չէր ինչն ինչոց է: Ավարտից հետո նախարարությունն անդրադար-

ձավ, որ այս գործերում ինքն անփորձ էր, անպատրաստ:

աղվեսն եղավ, որ առիթից օգտվելով, որ Ֆրանսիայում ենք, մեզ ընդգրկեց նաեւ այդ փառատոնի մեջ: Տագնապներ շատ ապրեցինք: Բավական է փիրնեցնել հետեւյալը. Նիս քաղաքում հյուրանոցի վարձը օրական է վճարվում, փերի վրա ենք վաղվա փողը չի վճարվել, մեզ պիտի դուրս հանեն: Նամակ եմ ստանում, որ Ֆինդլինգը դիմում է այնտեղ ապրող հայերին, որ մեզ իրենց տներ տեղավորեն: Պեսական պրոֆեսիոնալ խումբ, եւ պիտի գնանք հայերի տներում տնվոր դառնանք: Այդպիսի օրեր շատ ապրեցինք: Հետո էլ լսում ենք, թե Մարսելում «Արամ Խաչատրյան» հիմնադրամ կա, բավական խոշոր օժանդակություն է ունեցել գալա համերգին (ծրագրում էր գրված), Լոնդոնում էլ իմացանք, որ տեղի համերգը հովանավորված է եղել տիկին Թամար Մանուկյանի կողմից: Եվ բոլոր այդ գումարներն ստացել է Ֆինդլինգը: Մենք օգտվեցինք այն իմաստով, որ մեր արտիստները գնացին, օդափոխվեցին, հիանալի դահլիճներում հիանալի ունկնդիրների առջեւ ելույթ ունեցան: Մեր շահը հուշերն են, որ բերեցինք մեզ հետ եւ Հայաստանի պատիվը, որ բարձր պահեցինք:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՍԱՍՈՒԻ ԸՆՏԱՆԻՔ

Հայ պարբերական մամուլ. 1995

Ավելի քան երկու դար: Այս է մամուլ նախահասակածը հայ մամուլի, որի տարիներում առաջին մեծության աստղերի պես փայլում են «Ազդարարը», «Բազմավեպը», «Մշակը»... Այդ բազմաճյուղ ընտանիքն վերջին տարիներին համալրվեց մի շարք թերթերով ու ամսագրերով:

Արդարադատության նախարարության ցուցակի համաձայն 1995-ին հիմնադրվել է մեկ հանդես, չորս ամսագիր եւ քսան շաբաթաթերթ: Վերջիններից են Հայկական բարեգործական ընկերության «Հայավարտության ակնարկը», «Հող եւ օջախ» կանանց ընկերության «Բարդ Պիռամիդա», Հայաստանի գիտատեխնիկական եւ քաղաքագիտական միության «Տիգրա գալեկտան», Հայաստանի բանկերի ասոցիացիայի «Ֆինանսներ եւ բանկեր» եւ այլն: Անվանագրերից են Հայաստանյան Առաքելական եկեղեցու Արագ-

ատսյան հայրապետական թեմի «Հայորդին», Ռամկավար ազատական կուսակցության «Պայքարը»:

Տարեվերջին լույս տեսավ տեղեկատվության նախարարության «Նոր դար» գրական, մշակութային, հասարակական պարբերաթերթը, որը սիրով ընդունվեց գրականության սիրահար ընթերցողների կողմից: Թերթի գլխավոր խմբագիրն է ճանաչված եւ հարգված գրականագետ Արգար Ալինյանը:

Ուշագրավ են կանանց «Նե» եւ ՆԳ նախարարության «Վահան» պատկերազարդ ու ճոխ ամսաթերթերը: Ինչպես միշտ, այս տարի նույնպես Հայաստանի ազգային գրադարանում կազմակերպվեց 1995-ին առաջին անգամ լույս տեսած պարբերականների ցուցահանդես, որը կգործի նաեւ 1996 թվականին:

ՀՐԱԶԴԱ ՀՈՎՆԱՆՅԱՆ

ՄԱՐՏՈՒՆԻ

Ամանորի ուրախ հանդեսներ

Մարտունիում սկսվել են ամանորի ուրախ հանդեսները: Առաջին միջոցառումն Ավանի մշակույթի տանը կայացած «Հրաշքների դաշտ» երաժշտական երգիծական շոու ծրագիրն էր: Այն հետաքրքիր էր եւ ուշագրավ, որի շնորհիվ ցուրտ դահլիճում հավաքվել էին ուրախ ժամանցի կարոտ շատերը: Հունվարի սկզբից, 10 օր շարունակ մշակույթի տան բեմահարթակը կզբաղեցնի շրջկենտրոնի ժողովրդական թատրոնի դերասաններին: Բազմաթիվ երեխաներ առիթ կունենան դիտելու թատրոնի պատրաստած մանկական ներկայացումները, տնածաղի շուրջ հանդիպելու Ձմեռ պապին ու Ձյունանուշիկին, հանրահայտ հեքիաթների սիրված հերոսներին: Ամանորի ու Սուրբ Ծննդյան տոների առթիվ հանդեսներ կանցկացվեն նաեւ մի շարք գյուղերի մշակույթի օջախներում:

ԱՐՍԵՆ ԴՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԴԱՏԱԿԱՆ

Ֆուտբոլն օրենքներից բարձր չէ

Ժան Մարկ Բոսմանը շահեց ՈՒԵՖԱ-ի դեմ իր դատը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՅԱՆ
Լոյանս, Ֆրանսիա

«Բոսմանի ծրագը» կարող է հեղաշրջել եվրոպական պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստների կյանքը: Այս հարցը, որին ժամանակին անդրադարձել է «Ազգը», ֆուտբոլային աշխարհում շատերին է հուզում: Հիշեցնենք, որ խնդիրը ծագել էր բելգիացի ֆուտբոլիստ Ժան Մարկ Բոսմանի տրանսֆերի ձախողումից: 1990-ին նա ուզում էր Բելգիայի «Ստանդարդ» թիմից տեղափոխվել Ֆրանսիայի «Դունկերկ» թիմ: «Ստանդարդի» հետ պայմանագրի վերջանալուն դեռ 2 ամիս կար: Լիեժի թիմը շուրջ 12 միլիոն բելգիական ֆրանկ էր պահանջում Բոսմանի տեղափոխության համար, իսկ ֆրանսիական կողմը չէր համաձայնում: Պետք է նշել, որ Բելգիայում և Ֆրանսիայում ֆուտբոլային օրենքները խիստ տարբեր են: Բելգիայում գանձկացած թիմ իրավունք ունի իր խաղացողին վաճառել մի ուրիշ թիմի նույնիսկ պայմանագրի վերջանալուց հետո: Երկու ակումբների միջև ծագած վեճի պատճառով Բոսմանի տեղափոխությունը ձախողվեց, որն էլ դիմեց դատարան: Գործը շատ բարդ ընթացք ստացավ և եվրոպական, հետևաբար արևմտաեվրոպական ֆուտբոլի տրանսֆերային համակարգը վտանգված է: Դիմելով դատարան, Բոսմանն առաջնորդվել է Եվրամիության օրենքների մի շարք փաստարկներով: Նա հետևաբար բողոքում էր այն բանի համար, որ տրանսֆերային համակարգը հակասում է Եվրամիության (CEE) մեջ մտնող երկրների Հռոմում ստորագրված օրենքներին աշխատողների ազատ տեղաշարժի և ազնիվ մրցակցության հարցում: Բոսմանը բողոքարկում էր նաև «3+2» կանոնի համար, ըստ որի ՈՒԵՖԱ-ն գանձկացած պրոֆեսիոնալ թիմի թույլատրում է յուրաքանչյուր խաղի հայտարարել այլ երկրներից հրավիրված միայն 5 ֆուտբոլիստի, որոնցից 3-ը միայն կարող են մասնակցել սկզբյալ խաղին: Բոսմանը վերոհիշյալ խնդիրների կապակցությամբ դիմեց դատարան, համարելով որ ՈՒԵՖԱ-ն չի հարգում այս օրենքները: Բելգիական դատարանն իր հերթին անկարող լինելով լուծել հարցը «Բոսմանի ծրագն» ուղարկեց Եվրամիության դատարան: Լյուքսեմբուրգում գտնվող եվրոպական գլխավոր դատարանը դեկտեմբերի 15-ին լսեց Բոսմանի գործը և մեղավոր ճանաչեց ՈՒԵՖԱ-ին: Ըստ Եվրամիության աշխատավորների երկրից երկիր ազատ շրջելու օրենքի, Եվրամիության աշխատավորները կամ ֆուտբոլիստները պետք է օտար չհամարվեն: 5 տարի տևեց բելգիացի ֆուտբոլիստի դատական մենամարտը ՈՒԵՖԱ-ի օրենքների դեմ, որն ավարտվեց Բոսմանի հաղթանակով: Այսուհետ ստեղծվեց մի նոր կացություն, որն իսկական հեղաշրջում է: ՈՒԵՖԱ-ն ստիպված պետք է փոխի իր օրենքները, եթե չի ուզում պատժվել: Բոսմանի խնդիրը Բելգիայում մեծ շարժում է առաջացրել ՈՒԵՖԱ-ի դեմ: Այսպես, եվրոպական օրենքների պաշտպան կոմիսիի մեծ պաշտոնյա Կառլ վան Միերտը «Ֆութ մագազին» թերթում ՈՒԵՖԱ-ի դեմ գրում է. «Եվրոպական ֆուտբոլի ղեկավարներն իրավունք չունեն իրենց օրենքից վեր դասել: Ֆուտբոլն օրենքներից բարձր չէ»:

ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ

Հայաստանի 1995 թ. 10 լավագույն մարզիկները

Հայաստանի մարզական լրագրողների ֆեդերացիայի հարցման արդյունքում հանրապետության 1995 թ. 10 լավագույն մարզիկները: Մեր թերթի նախորդ համարում արդեն գրվել է, որ Հայաստանի 1995 թ. լավագույն մարզիկ է ճանաչվել ազատ ոճի ըմբշամարտի աշխարհի չեմպիոն, հաղթանակած Արայիկ Գևորգյանը:

Ահա, ըստ հերթականության, հանրաքվեության 10 լավագույն մարզիկները.

1. Արայիկ Գևորգյան՝ աշխարհի չեմպիոն (ազատ ոճի ըմբշամարտ)
2. Արմեն Նազարյան՝ աշխարհի փոխչեմպիոն, Եվրոպայի չեմպիոն (հունահռոմեական ըմբշամարտ)
3. Յուրիկ Մանուկյան՝ աշխարհի և Եվրոպայի չեմպիոն (սամբո)
4. Ալեքսան Կարապետյան՝ աշխարհի և Եվրոպայի բրոնզե մեդալակիր (ծանրամարտ)
5. Արմեն Մկրտչյան՝ աշխարհի բրոնզե մեդալակիր, համաշխարհային զինվորական խաղերի չեմպիոն (ազատ ոճի ըմբշամարտ)
6. Արթուր Միքայելյան՝ աշխարհի բրոնզե մեդալակիր (բռնցքամարտ)
7. Մխիթար Մանուկյան՝ աշխարհի 3-րդ մրցանակակիր (հունահռոմեական ըմբշամարտ)
8. Խաչատուր Քյափանակցյան՝ աշխարհի առաջնության ողկում վարժության արծաթե մեդալակիր, Եվրոպայի փոխչեմպիոն (ծանրամարտ)
9. Աղասի Մանուկյան՝ Եվրոպայի փոխչեմպիոն (հունահռոմեական ըմբշամարտ)
10. Արմեն Մարտիրոսյան՝ համաշխարհային ունիվերսիադայի 2-րդ մրցանակակիր (եռացատկ)

1995 թ. լավագույն թիմ ճանաչվեց Երևանի «Երևանը», որ եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթը ...

Հայաստանը 112-րդ տեղում

ԱՇՈՏ ԲՈՅԱՋՅԱՆ
Փարիզ

ՖԻՖԱ-ն հրապարակել է իր անդամ երկրների հավաքականների նոյեմբեր ամսվա դասակարգման ցուցակը: Հայաստանի հավաքականը հոկտեմբեր ամսվա համեմատ ևս 2 աստիճանով առաջընթաց է արձանագրել և այժմ 16,04 միավորով զբաղեցնում է 112-րդ տեղը: Հիշեցնենք, որ 1994 թ. արդյունքներով Հայաստանի հավաքականը գտնվում էր ընդամենը 141-րդ տեղը: Առաջընթացը զգալի է, սակայն ներկայիս տեղն էլ չի համապատասխանում հայկական ֆուտբոլի ներուժին և նրա երբեմնի հեղինակությանը: Չենք կասկածում, որ շուտով Հայաստանը կլինի 100 ուժեղագույնների թվում:

Ահա աշխարհի 10 ուժեղագույն հավաքականները.

1. Բրազիլիա	68,28
2. Գերմանիա	61,65
3. Իսպանիա	61,08
4. Իտալիա	60,03
5. Ռուսաստան	58,39
6. Նորվեգիա	57,98
7. Արգենտինա	56,77
8. Դանիա	56,26
9. Ֆրանսիա	56,14
10. Հոլանդիա	56,00

Ահա այն հավաքականների ցուցանիշները ու գրաված տեղերը, որոնք ՀՀ հավաքականի հետ ընդգրկված են աշխարհի առաջնության նույն ընտրական խմբում.

16. Պորտուգալիա	54,19
46. Հս. Իռլանդիա	38,65
71. Ուկրաինա	30,36
87. Ալբանիա	23,04

Ահա ևս մի քանի հավաքականների արդյունքները, որոնք կարող են հետաքրքրել ընթերցողներին.

26. Բելգիա	46,79
31. Թուրքիա	45,40
45. Լիտվա	39,10
54. Լատվիա	35,55
70. Կիպրոս	30,41
77. Վրաստան	28,17
88. Բելառուս	22,86
94. Ուզբեկստան	20,68
107. Մոլդովա	17,40
128. Թուրքմենստան	11,27
130. Սիրիա	10,65
135. Ադրբեջան	9,21
145. Լիբանան	7,94
159. Ղազախստան	2,97
162. Տաջիկստան	2,69
169. Կիրգիզիա	0,70

ՖՈՒՏԲՈԼ

Մալդինի. «Իտալիան 1998-ին աշխարհի չեմպիոն կդառնա»

«Սպորտրա Անտուրայի» (Իտալիայի հավաքական) և Միլանի պաշտպան, 27-ամյա Պաոլո Մալդինին հայտարարեց, որ Իտալիայի հավաքականը 1998 թ. պետք է նվաճի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Բայց Մալդինին չգիտեր, որ Իտալիայի հավաքականը Անգլիայի հավաքականի հետ պետք է ընդգրկվի նույն ընտրական խմբում: Դա նշանակում է, որ Իտալիայի հավաքականը, եթե չի ուզում [illegible] այլ խաղերի

միջոցով Ֆրանսիա մեկնել, ապա պետք է Անգլիայի հավաքականից առաջ անցնի: «Ես արդեն հոգնել եմ ոչ մի բան չշահելով Իտալիայի հավաքականի հետ», ասում է Մալդինին, որն անցյալ տարի «Ֆրանս ֆուտբոլի» «Ոսկե գնդակի» մրցույթում գրավեց 3-րդ տեղը, զիջելով Ստոյչկովին և Բաջջոյին: Մալդինին ավելացնում է. «1990-ին 3-րդ տեղ, 1994-ին 2-րդ, այդքան բավական է: Ֆրանսիայում պետք է հաղթենք եզրափակիչում»: 1998-ին Պաոլո Մալդինին 30 տարեկան կլինի: «Դա ամենալավ տարիքն է մեծ հաղթանակ տանելու համար», ասում է Մալդինին, միաժամանակ խոստովանելով, որ 1998-ին չպետք է մոռանալ Գերմանիային և Բրազիլիային: Պաոլո Մալդինին, որը 10 տարվա ֆուտբոլային պրոֆեսիոնալ կյանքում միայն 2 անգամ է կարմիր քարտ ստացել, այն էլ ավելորդ զգալ է դեռևս գնացող մրցակցի հարվածներին, միաժամանակ խոստովանում է, որ իր կարգապահությունը գալիս է իր հորից Չեզարե Մալդինիից, որը 60-ական թթ. «Միլանի» ավագն էր, իսկ 1963 թ. դարձավ եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթակիր: Այսօր Մալդինիի հայրը մարզում է Իտալիայի երիտասարդական հավաքականը: Մալդինին, որը ճանաչել է միայն Իտալիայի հավաքականը, որում սկսել է խաղալ 19 տարեկանից, և «Միլանը», հայտարարում է, որ իր համար բոլորից շատ դժվար է եղել խաղալ Մարադոնայի և Պլատինիի դեմ: Պաոլո Մալդինին Բեռլուսկոնիին իր երկրորդ հայրն է համարում: Նրա կարծիքով, հենց Բեռլուսկոնիի շնորհիվ «Միլանը» դարձավ աշխարհի ամենամեծ և ամենաուժեղ թիմը: Մալդինին անցյալ տարի ամուսնանալով վենեսուելացի Ադրիանա անունով մի աղջկա հետ, հիմա էլ ամեն օր տասնյակ նամակներ է ստանում խելագար սիրահարված աղջիկներից և մարզասերներից: Իսկ Մալդինին ուզո՞ւմ է մի օր կինոյի հերոս դառնալ: «Ոչ, պատասխանում է Պաոլոն. ինձ համար արդեն դժվար է իմ հովանավորի Nike-ի գովազդների համար դերասանություններ անել»: Մալդինին կարող էր շատ հովանավորների առաջարկներ ընդունել և լրացուցիչ միլիոններ շահել: Բայց այս խելոք երիտասարդն իր հանգիստը պաշտպանելու համար նախընտրեց սահմանափակել դրանց թիվը: Մալդինիի հովանավորները միայն երկուսն են՝ Nike-ն և ժամացույցի մի ընկերություն:

ԽԾԱՆԿԱՐ

Իշխանուհի Դիանան մարզվում է

Չարլզ իշխանի հետ իր վատ հարաբերությունները մոռացության տալու, հավանաբար նաև իրեն հետամտող

լրագրողների հսկա բանակը փոխելու համար իշխանուհի Դիանան Լոնդոնի մի պարտեզում իր «ժամանակը կորցնում է» «ռոլլեր սկեյթ» մարզվելով: Վերջերս հեռուստատեսությամբ նա հայտարարել է, որ իբրև վրեժխնդրություն, Չարլզին խաբել է սիրային ուրիշ կապ ունենալով մի մարդու հետ:

Ռուսներն ուշացրին «Այախին»

Ամստերդամի «Այաքսը» Ճապոնիայում դառնալով միջմայրցամաքային չեմպիոն, պատրաստվում էր «Բոինգ 747» ինքնաթիռով վերադառնալ Հոլանդիա: Բայց Ռուսաստանի տարածքի վրայով թռչելու իրավունքը ստանալու համար թռիչքը ուշացավ: Երբ ինքնաթիռը հազիվ օդ էր բարձրացել իր 200 ուղևորներով, այն վերադարձավ Տոկիոյի օդանավակայան: Ռուսները չէին ուզում, որ ինքնաթիռն իրենց տարածքով թռչի: Վերջապես 9 ժամվա ուշացումից հետո «Բոինգ 747»-ը Տոկիոյից Ամստերդամ հասցրեց Եվրոպայի և աշխարհի լավագույն թիմին՝ «Այախին», իսկ օդանավակայանում հավաքված և երկար սպասելուց հոգնած բերությունը կորցրած հազարավոր մարզասերներ ստիպված էին իրենց զայրույթը մարել ակնոցի մեջ:

Էդվարդսը և Տորենսը

Տարեվերջին իր հետ նվերներ է բերում: Երբ մեծահասակները չեն հավատում Ձմեռ պապին, ապա փոքրերը մեծ անհամբերությամբ են սպասում նրա գալուն: Հույսն ու հավատը կարող են մեծ հրաշքներ գործել: Եռացատկորդ Ջոնաթան Էդվարդսը (Մեծ Բրիտանիա) մեծ հավատացյալ է: Տարեվերջին նա իր մեծ նվերն ստացավ: Թեթև ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիան (IAAF) նրան ճանաչեց 1995 թ. աշխարհի լավագույն թեթևաատլետ: Եռացատկում 18 մ-ի սահմանն անցնող այս առաջին մարդը, արժանիորեն այսպես պարգևատրվեց: Ջոնաթան Էդվարդսը զարմանալի չեմպիոն է, որը չունի բացառիկ մկանային և մարմնական ապեստիկ տվյալներ: Սովորական մարդուն հասնող իր ֆիզիկական տվյալներով նա կատարում է «անմարդկային» ցատկեր: Էդվարդսն իրոք բացառություն է, որով հետաքրքրվում է ամբողջ աշխարհը:

Սպորտի բազմաթիվ ներկայացուցիչներից տղամարդկանց մեջ 2-րդը ճանաչվեց Հայլե Գեբրեսելասիեն, իսկ երրորդը Մայքլ Ջոնսոնն է:

Կանանց մեջ լավագույնը ճանաչվեց 100 մ արգելավազքի աշխարհի չեմպիոնուհի Գվեն Տորենսը (ԱՄՆ): Վերջինս աշխարհում համարվում է ամենաարագավազ կինը: Այսպես, թեթև ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիան բուռն հասով ձևով փոխհատուցեց Գվեն Տորենսին, որը զրկվեց 200 մ վազքի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսից: Հիշեցնենք, որ նա այս վազքի ավարտում առաջինը հասավ վերջնագծին, բայց զրկվեց ոսկե մեդալից, քանի որ ոտքը վազուղուց դուրս էր հանել: Կանանց մեջ 2-րդը ճանաչվեց իռլանդուհի Սոնիա Օ'Սալիվանը: Այս դափնեկիրներին սպորտի բազմաթիվ միջազգային ֆեդերացիան արդեն Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին մասնակցելու ոգեշնչել է: Իսկ օլիմպիական խաղերից հետո, 1996 թ. սեպտեմբերի 7-ին նրանք հրավիրվել են մասնակցելու IAAF-ի կողմից կազմակերպվող միջազգային խոշորագույն մրցումների:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամանորի տոնի կապակցությամբ «Անուշ» ֆիրման կազմակերպում է առանձնակուն Ձմեռ պապի և Ձյունանուշի այցելությունները ձեր կանչով, ձեզ հարմար օր և ժամին, նախապես փոխհամաձայնեցված գրաֆիկով: Ուրախ և հմայիչ Ձմեռ պապն ու Ձյունանուշը ձեզ և ձեր երեխաներին կպարգևեն ոչ միայն հաճելի, անկրկնելի և հիշարժան պահեր ու բարձր տրամադրություն, այլև ամենատարբեր նվերներ, հաճելի անակնկալներ:

Վճարման չափը որոշում եք դուք

Երևան, «Էրեբունի» հյուրանոց, II մասնաշենք, 329, 334 սենյակներ
Հեռ. 52-52-22, 52-52-82, երեկոյան ժամերին
24-85-24, 24-80-26

ՀԵՔԻԱԹ

խանութ-սրահը

առաջարկում է
հրուշակեղենի
մեծ ընտրանի:

Հասցեն՝ Մաշտոցի 36,
հեռ. 53-82-22

TALE

Լույս է տեսել
ՍՓՅՈՒՌ
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ
կողմից հրատարակվող
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՏԵՂԵԿԱԳՐՔԻ
1995 թ. № 3 թողարկումը

Ցանկացողներին տեղեկագիրը կուղարկվի իրենց նշված հասցեով:

Զանգահարել՝
58 13 51, 58 91 67.

A STYLE

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* և *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

ՈՒԶՈ՞ՒՄ ԵՔ

ԱԶԳ

ստանալ
ամեն
առավոտ

Ձեր բնակարանում,
հիմնարկում կամ
օֆիսում

ԱՐՄԵՆՍԵՖ-ը պատրաստ է ծառայել Ձեզ

***ԱՐՄԵՆՍԵՖ**-ն*
*անցկացնում է **ԱԶԳ**-ի 1996 թ.*
*առաջին կիսամյակի **ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ***
6 ամսվա բաժանորդագրության արժեքը՝ 10.200 դրամ:
Ընկերության ծառայողները ամեն առավոտ մինչև ժամը 9-ը Ձեզ կհասցնեն «ԱԶԳ» օրաթերթի բարեմ համարը մայրաքաղաք Երևանի ցանկացած հասցեում:
Դրանով իսկ դուք կխնայեք ժամանակ և դրամ, կխուսափեք վերավաճառողների չարաշահումներից:

ԱՐՄԵՆՍԵՖ-ի հասցեն է՝
Էրեբունի հյուրանոց, 2-րդ մասնաշենք, 314 սենյակ:
Հեռ. 58-24-99

ԱՄԱՆՈՐԻ ՏՈՆԵՐԻՆ ԾԱՂԻԿՆԵՐԻ ԳՆԵՐԸ

Վարդ	500, 700, 900 դրամ
Մեխակ	200, 250 դրամ
Խոլորձ (օրխիդեա)	800, 1500 դրամ
Իրիս	350 դրամ
Կակաչ	700, 900 դրամ
Գերբերա	500, 800 դրամ:

Կլինեն նաև քրիզանթեմ, շուշան, միմոզա, անտուրիում, ստրելիցիա, ամարիլիս, պրոտեա ավելի քան 35 ծաղկատեսակներ:

1200 դրամից բարձր ծաղկեփնջերը և կոմպոզիցիաները ցանկալի է պատվիրել նախապես:

SARTARABAD Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է

ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹՈՎ
7 ՕՐՎԱ ԳՐԱՎԻՉ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ-ԵՐԵՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ԹԵՀՐԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ

3 աստղանի հյուրանոց, էքսկուրսիաներ Լիբանանի և Իրանի տեսարժան վայրեր, սնունդ, օրական 2 անգամ

A STYLE

**Հասցեն՝ «Էրեբունի» հյուրանոց, 2-րդ մասնաշենք, 327 սենյակ:
Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել
56.05.82 հեռախոսահամարով**

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

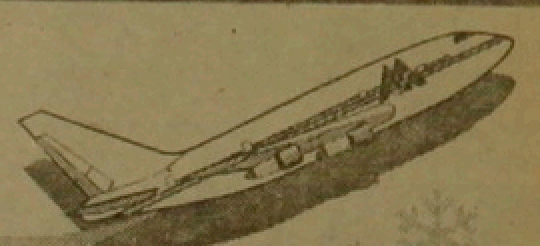

«Հայկական Ավիաուղիներ» ավիաընկերությունը շնորհավորում է իր բոլոր ուղևորներին Նոր Տարվա առթիվ, մաղթելով ամենայն բարիք...

Մենք սպասում ենք Ձեզ...

**Հասցեն՝
Մաշտոցի պող. 39/12,
(Թամանյանի արձանի մոտ) Հեռ. 53-05-11**

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2017. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության 29. 12. 1995 Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@